

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อวยยะพัฒน์

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม
ของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖

หน้า

<u>ส่วนแรก</u>	- คำอธิบายพระราชบัญญัติฯ	๒
	(มาตรา ๑ ถึงมาตรา ๑๒)	
	- คำอธิบายประกาศศาลรัฐธรรมนูญฯ	๓๒
	(ข้อ ๑ ถึงข้อ ๕)	
<u>ส่วนที่สอง</u>	- ความเป็นมาของพระราชบัญญัติฯ	๔๙
	- ความเป็นมาของประกาศศาลรัฐธรรมนูญฯ	๗๖
<u>ภาคผนวก</u>		๗๗
	- พระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕	
	- ประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม ของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖	

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อุยยะพัฒน์

ส่วนแรก

คำอธิบาย

พระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม

พ.ศ. ๒๕๖๕

(เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับศาลรัฐธรรมนูญ)

(ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๙ ตอนที่ ๖๖ ก วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๕ หน้า ๑ - ๕)

- วันใช้บังคับ (มาตรา ๒)

มีผลใช้บังคับในวันพฤหัสบดี ที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖

- เนื้อหาสาระในภาพรวมของกฎหมาย (มาตรา ๑ ถึงมาตรา ๑๒)

- คำปรารภ (หน้า ๓)

โดยมีจำนวน ๑๒ มาตรา ดังนี้

มาตรา ๑ ชื่อกฎหมาย (หน้า ๔)

มาตรา ๒ วันบังคับใช้กฎหมาย (หน้า ๖)

มาตรา ๓ บทนิยามศัพท์ (หน้า ๘)

มาตรา ๔ วัตถุประสงค์ของกฎหมาย (หน้า ๑๓)

มาตรา ๕ หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม (หน้า ๑๙)

มาตรา ๖ การกำหนดระยะเวลาในกระบวนการยุติธรรม (หน้า ๒๐)

มาตรา ๗ การดำเนินการของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม (หน้า ๒๔)

มาตรา ๘ การจัดให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือวิธีการอื่นใดเพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้โดยสะดวกและรวดเร็ว (หน้า ๒๖)

มาตรา ๙ การจัดให้มีผู้รับผิดชอบเป็นการเฉพาะเพื่อรับเรื่องในกรณีที่มีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับความเดือดร้อนอันเนื่องมาจากความล่าช้าและให้ตรวจสอบความคืบหน้าของการดำเนินงาน (หน้า ๒๗)

มาตรา ๑๐ การที่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติระยะเวลาของการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมในแต่ละขั้นตอน วัดผลการดำเนินงานเทียบกับขั้นตอนและกำหนดระยะเวลาดำเนินงาน พร้อมทั้งเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบทุกปี (หน้า ๒๘)

มาตรา ๑๑ การที่ให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมตรวจสอบขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งกำหนดระยะเวลาว่าเป็นขั้นตอนและระยะเวลาที่เหมาะสมหรือไม่ (หน้า ๒๙)

มาตรา ๑๒ ผู้รักษาการตามกฎหมาย (หน้า ๓๑)

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอติเทพ อวยยะพัฒน์

คำปรารภ

“โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม”

เป็นไปตามรูปแบบของการตรากฎหมาย นอกจากนั้นในกฎหมายฉบับนี้มีการกำหนดให้หน่วยงาน
ในกระบวนการยุติธรรมต้องดำเนินการในหลายเรื่อง ได้แก่

- การกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จในการพิจารณาเรื่องในชั้นตอนต่าง ๆ ในกระบวนการ
ยุติธรรมตลอดจนประกาศและเผยแพร่ในรูปแบบที่ประชาชนสามารถเข้าถึงและเข้าใจได้ง่าย (มาตรา ๖)
- การดำเนินการของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยกำหนด
ระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม (มาตรา ๗)
- จัดให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือวิธีการอื่นใดที่มีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถเข้าถึง
ข้อมูลได้โดยสะดวกและรวดเร็ว (มาตรา ๘)
- จัดให้มีผู้รับผิดชอบเป็นการเฉพาะเพื่อรับเรื่องในกรณีที่มีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับความ
เดือดร้อนอันเนื่องมาจากความล่าช้าและให้ตรวจสอบความคืบหน้าของการดำเนินงาน (มาตรา ๙)
- ให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติระยะเวลาของการดำเนินงาน
ในกระบวนการยุติธรรมในแต่ละชั้นตอน วัดผลการดำเนินงานเทียบกับชั้นตอนและกำหนดระยะเวลา
ดำเนินงาน พร้อมทั้งเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบทุกปี (มาตรา ๑๐)
- ให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมตรวจสอบชั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินงานใน
กระบวนการยุติธรรม รวมทั้งกำหนดระยะเวลาว่าเป็นชั้นตอนและระยะเวลาที่เหมาะสมหรือไม่ (มาตรา
๑๑)

ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงได้กำหนดให้การมีผลบังคับ
ใช้เมื่อพ้นกำหนด ๙๐ วัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป อันเป็นไปตามมาตรา ๒
แห่งพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อูยยะพัฒน์

มาตรา ๑ ชื่อกฎหมาย

“ข้อ ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕””

โดยที่มาตรา ๒๕๘ ง. ด้านกระบวนการยุติธรรม (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม โดยให้มีการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจน เพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า สมควรกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมขึ้น เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบได้ว่าหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม จะพิจารณาเรื่องที่อยู่ระหว่างการดำเนินงานเสร็จสิ้นเมื่อใด รวมทั้งตรวจสอบความคืบหน้าได้ อันจะยังประโยชน์ให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยสะดวกและรวดเร็ว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้^๑

นอกจากนั้น หากพิจารณาในเบื้องต้นแล้วกฎหมายฉบับนี้ยังเป็นสิ่งที่ดำเนินการให้เป็นไปตามหมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “รัฐพึงจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทุกด้านให้มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ และให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควร” โดยเป็นการให้ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม (access to justice) อันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่สำคัญอย่างหนึ่งของมนุษย์^๒

หากพิจารณาในแง่ของความตกลงร่วมกันในทางระหว่างประเทศ พบว่า ประเทศไทยและประเทศสมาชิกสหประชาชาติรวม 193 ประเทศ ได้ร่วมลงนามรับรองวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 (2030 Agenda for Sustainable Development) ซึ่งเป็นกรอบการพัฒนาของโลกเพื่อร่วมกันบรรลุการพัฒนาทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ภายในปี ค.ศ. 2030 โดยกำหนดให้มีเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เป็นแนวทางให้แต่ละประเทศดำเนินการร่วมกัน ทั้งนี้ มีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) 17 เป้าหมาย ซึ่งเกิดขึ้นในการประชุมสมัชชาสหประชาชาติ สมัยสามัญ ครั้งที่ 70 เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2558 ณ สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ อนึ่ง “การให้ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม” (access to justice) ก็จัดอยู่ในเป้าหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืน ใน SDG 16 หรืออยู่ในเป้าหมายที่ ๑๖ ว่าด้วยการส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรม และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ

^๑ หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕

^๒ <https://www.stou.ac.th/Schoolnew/polsci/UploadedFile/82427-14.pdf> (สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๕) เป็นเอกสารสารคำบรรยายของประพิน นุชเปี่ยม. เอกสารการสอนประจำศตวรรษที่ ๒๑๔๒๗ การพัฒนามนุษย์ในบริบทโลก หน่วยที่ ๑๔ การเข้าถึงความยุติธรรมและธรรมาภิบาล ระดับปริญญาตรี สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. หน้า ๑ - ๕๗.

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อุยยะพัฒน์

รับผิดชอบ และครอบคลุมในทุกระดับ โดยที่สังคมที่สงบสุขจะต้องมีความมั่นคง มีสันติภาพ ประชาชนได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันภายใต้หลักสิทธิมนุษยชน และมีระบบการปกครองบนพื้นฐานของหลักนิติธรรม และธรรมาภิบาล เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 16 มุ่งเน้นการตัดวงจรความขัดแย้ง การข่มเหง การแสวงหาประโยชน์อย่างไม่ถูกต้อง การค้ามนุษย์ การใช้ความรุนแรงและการทรมานทุกรูปแบบ เพื่อสร้างความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้กับประชาชน และสร้างหลักประกันว่าทุกคนสามารถเข้าถึงความยุติธรรมได้อย่างเท่าเทียม มีกระบวนการตัดสินใจที่มีความรับผิดชอบ ครอบคลุม และมีส่วนร่วมในทุกระดับ รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาเชิงสถาบันให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีการบังคับใช้กฎหมายและนโยบายที่ไม่เลือกปฏิบัติเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน^๓

หมายเหตุ^๔ การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) คือ แนวทางการพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ลดทอนความสามารถในการตอบสนองความต้องการของคนรุ่นหลัง (Brundtland Report, 1987) โดยการบรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืน มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ การเติบโตทางเศรษฐกิจ (economic growth) ความครอบคลุมทางสังคม (social inclusion) และการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม (environmental protection)

ในการประชุมสมัชชาสหประชาชาติ สมัยสามัญ ครั้งที่ 70 เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2558 ณ สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ ประเทศไทยและประเทศสมาชิกสหประชาชาติรวม 193 ประเทศ ร่วมลงนามรับรองวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 (2030 Agenda for Sustainable Development) ซึ่งเป็นกรอบการพัฒนาของโลกเพื่อร่วมกันบรรลุการพัฒนาทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ภายในปี ค.ศ. 2030 โดยกำหนดให้มีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เป็นแนวทางให้แต่ละประเทศดำเนินการร่วมกัน

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) 17 เป้าหมาย ประกอบด้วย 169 เป้าหมายย่อย (SDG Targets) ที่มีความเป็นสากล เชื่อมโยงและเกื้อหนุนกัน และกำหนดให้มี 247 ตัวชี้วัด เพื่อใช้ติดตามและประเมินความก้าวหน้าของการพัฒนา โดยสามารถจัดกลุ่ม SDGs ตามปัจจัยที่เชื่อมโยงกันใน 5 มิติ (5P) ได้แก่ (1) การพัฒนาคน (People) ให้ความสำคัญกับการขจัดปัญหาความยากจนและความหิวโหย และลดความเหลื่อมล้ำ ในสังคม (2) สิ่งแวดล้อม (Planet) ให้ความสำคัญกับการปกป้องและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศเพื่อพลเมืองโลกรุ่นต่อไป (3) เศรษฐกิจและความมั่งคั่ง (Prosperity) ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีและสอดคล้องกับธรรมชาติ (4) สันติภาพและความยุติธรรม (Peace) ยึดหลักการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีสังคมที่สงบสุข และไม่แบ่งแยก และ (5) ความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership) ความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน

^๓ <https://sdgs.un.org/goals/> (สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๕)

^๔ <https://sdgs.un.org/goals/> (สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๕)

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อุยยะพัฒน์

มาตรา ๒ วันมีผลใช้บังคับกฎหมาย

“มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป”

ในเรื่องการนับระยะเวลาเพื่อให้มีผลบังคับใช้ในกรณีนี้ มีแนวทางที่เคยวางหลักไว้ ๒ หน่วยงาน และเป็นความเห็นไปในแนวทางเดียวกันว่า กำหนดเวลาเก้าสิบวันต้องเริ่มนับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติประกาศในราชกิจจานุเบกษาคือวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๕ เป็นวันแรกหรือวันที่หนึ่ง และครบกำหนดเก้าสิบวันในวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๖ ดังนั้น จึงเริ่มมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๕ เป็นต้นไป มีรายละเอียด ดังนี้

๑) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เคยวางหลักไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๒๙๐/๒๕๔๓ บันทึกลง เรื่อง วันเริ่มใช้บังคับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้วินิจฉัยว่า

“...เห็นว่า กำหนดเวลาวันเริ่มใช้บังคับกฎหมายจะต้องเป็นไปตามบทบัญญัติที่กำหนดไว้ในกฎหมายนั้น ๆ เพราะมิใช่เป็นเรื่องการคำนวณระยะเวลาตามบทบัญญัติว่าด้วยระยะเวลาในลักษณะ ๕ บรรพ ๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งกรณีที่หาหรือมานี้ มาตรา ๒ (๑) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนแล้วว่าพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ดังนั้น กำหนดเวลาหนึ่งร้อยยี่สิบวันจึงต้องเริ่มนับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติประกาศในราชกิจจานุเบกษาคือวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๒ เป็นวันแรกหรือวันที่หนึ่ง และครบกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันในวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๔๒ เพราะฉะนั้นพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๔๒ อันเป็นวันพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวัน เป็นต้นไป”

สามารถตรวจสอบความเห็นในทางเว็บไซต์ <http://www.amlo.go.th/index.php/th/๒๐๑๖-๐๕-๑๐-๐๘-๐๕-๕๖/๒๐๑๖-๐๕-๒๒-๐๘-๑๓-๕๙/๒๐๑๖-๐๕-๒๒-๐๘-๒๒-๐๖>

๒) สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี กลุ่มงานราชกิจจานุเบกษา เคยตอบข้อหารือผ่านทางเว็บไซต์ (<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/RKJ/announce/answer.jsp?id=๑๔๙๑>) ในกรณีนี้ว่า

“วันบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ ย่อมเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายนั้น ๆ กรณีที่กฎหมายกำหนดให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด ๖๐ วัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ถ้ากฎหมายลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาวันที่ ๑ ม.ค. ๒๕๕๑ (ดูจากหัวกระดาษชุมนุมบนขวา) จะต้องเริ่มนับตั้งแต่วันที่ ๑ ม.ค. ๒๕๕๑ ไปจนครบ ๖๐ วัน ซึ่งจะครบ ๖๐ วัน ในวันที่ ๒๙ ก.พ. ๒๕๕๑ กฎหมายให้ใช้บังคับเมื่อพ้น ๖๐ วัน ดังนั้น จึงเริ่มมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มี.ค. ๒๕๕๑ เป็นต้นไป (กรณี ๙๐ วัน , ๑๒๐ วัน หรือ ๑๘๐ วัน ก็ใช้วิธีการนับเช่นเดียวกัน)

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖ ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖ จัดทำโดยนายอติเทพ อุยยะพัฒน์

กรณีที่ถูกกฎหมายให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ถ้ากฎหมายลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาวันที่ ๑ ม.ค.๒๕๕๑ วันที่กฎหมายมีผลใช้บังคับจึงเป็นวันถัดไป คือวันที่ ๒ ม.ค. ๒๕๕๑

จาก กลุ่มงานราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๐ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๑”

ดังนั้น ในกรณีนี้พระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๕ ก็ย่อมจะเริ่มนับตั้งแต่วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๕ เป็นวันแรกหรือวันที่หนึ่ง จนครบ ๙๐ วัน ซึ่งจะครบ ๙๐ วัน ในวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๖ ดังนั้น จึงเริ่มมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖ เป็นต้นไป

(หมายเหตุ ในเรื่องการนับระยะเวลาในกรณีนี้ไม่ได้นำเอาประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙๓/๓ วรรคสอง^๕ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๐^๖ มาบังคับใช้กับกรณีนี้แต่อย่างใด)

^๕ มาตรา ๑๙๓/๓ ถ้ากำหนดระยะเวลาเป็นหน่วยเวลาที่สั้นกว่าวันให้เริ่มต้นนับในขณะที่เริ่มการนั้น ถ้ากำหนดระยะเวลาเป็นวัน สัปดาห์ เดือนหรือปี มิให้นับวันแรกแห่งระยะเวลานั้นรวมเข้าด้วยกัน เว้นแต่จะเริ่มการในวันนั้นเองตั้งแต่เวลาที่ถือได้ว่าเป็นเวลาเริ่มต้นทำการงานกันตามประเพณี

^๖ มาตรา ๓๐ การนับระยะเวลาที่มีวันเริ่มต้นและวันสุดท้าย ให้นับวันถัดไปเป็นวันเริ่มต้น และถ้าวันสุดท้ายของระยะเวลาตรงกับวันหยุดราชการหรือวันหยุดทำการของศาล ให้นับวันทำการถัดไปเป็นวันสุดท้ายของระยะเวลา

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อุษะพัฒน์

มาตรา ๓ บทนิยามศัพท์

มีจำนวน ๔ คำ ดังนี้

(๑) “หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม”

“มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม” หมายความว่า หน่วยงานหรือองค์กรซึ่งมีหน้าที่
และอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวกับการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมตามพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ”

ในคำนี้จะมีการขยายความในร่างมาตรา ๕ ว่าหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ได้แก่

- (๑) กระทรวงกลาโหม
- (๒) กระทรวงมหาดไทย
- (๓) กระทรวงยุติธรรม
- (๔) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- (๕) สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
- (๖) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ
- (๗) คณะกรรมการการเลือกตั้ง
- (๘) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
- (๙) ศาล
- (๑๐) องค์กรอัยการ
- (๑๑) หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอื่นที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

หมายเหตุ ในส่วนของ “ศาลรัฐธรรมนูญ” ย่อมจัดอยู่ในบทนิยามศัพท์คำว่า “หน่วยงานใน
กระบวนการยุติธรรม” เช่นกัน โดยอยู่ในกรณีของ (๙) ศาล ซึ่งในบทนิยามศัพท์คำต่อไปในคำว่า “ศาล”
ก็ให้ความหมายถึง “ศาลรัฐธรรมนูญ” ด้วย

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
 และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
 ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
 จัดทำโดยนายอดิเทพ อุยยะพัฒน์

(๒) “การดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม”

“มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ”

“การดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม” หมายความว่า การดำเนินงานทางแพ่ง
 ทางอาญา และทางปกครอง รวมทั้งการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ

ฯลฯ

ฯลฯ”

บทนิยามในคำนี้ได้กำหนดให้การดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมรวมทั้งการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญด้วย อีกทั้งยังได้กำหนดให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญได้เป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ด้วยในพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๑๒

มีข้อน่าสังเกตว่า มีการใช้คำว่า “...รวมทั้ง...” ซึ่งมีข้อน่าพิจารณาว่าเหตุใดจึงต้องใช้คำดังกล่าว แต่หากสันนิษฐานในเบื้องต้นก็อาจเป็นไปได้ว่า คำว่า “การดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ” น่าจะเป็นการกล่าวขึ้นเป็นครั้งแรก ๆ ในตัวบทกฎหมาย ดังนั้น จึงต้องการที่จะเป็นการเน้นให้เห็นเท่านั้นว่า “...รวมทั้งการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ” ด้วย

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อวยยะพัฒน์

(๓) “ศาล”

“มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ”

“ศาล” หมายความว่า ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหาร และศาลรัฐธรรมนูญ

ฯลฯ

ฯลฯ”

บทนิยามในคำนี้เป็นการย่อคำ โดยกำหนดสอดคล้องกันกับในรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ที่กำหนดให้มี ๔ ศาล ได้แก่ ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง
ศาลทหาร และศาลรัฐธรรมนูญ

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอติเทพ อุยยะพัฒน์

(๔) “ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง”

“มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ”

“ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง” หมายความว่า คู่ความ คู่กรณี ผู้ต้องหา และผู้เสียหาย ทั้งนี้ ให้หมายความรวมถึงผู้มีสิทธิกระทำการแทนบุคคลนั้น ๆ ตามกฎหมายหรือในฐานะทนายความ

ฯลฯ

ฯลฯ”

หากพิจารณาคำว่า “ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง” จะพบว่าสามารถแยกพิจารณาออกเป็น ๒ กรณี ดังนี้

๑. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง

บทนิยามในคำนี้ได้กำหนดให้ครอบคลุมกับบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกประเภทไม่ว่าจะอยู่ในกระบวนการยุติธรรมใด เช่น

ในคดีแพ่ง จะเรียกว่า คู่ความ อันได้แก่ โจทก์และจำเลย

ในคดีอาญา จะเรียกว่า ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา คู่ความ อันได้แก่ โจทก์และจำเลย

ในคดีปกครอง จะเรียกว่า คู่กรณี และคู่ความ อันได้แก่ ผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดี

ในคดีรัฐธรรมนูญ จะเรียกว่า คู่กรณี อันได้แก่ ผู้ร้องและผู้ถูกร้อง

๒. ผู้มีสิทธิกระทำการแทน

ทั้งนี้ ให้หมายความรวมถึงผู้มีสิทธิกระทำการแทนบุคคลนั้น ๆ ตามกฎหมายหรือในฐานะทนายความด้วย

ในส่วนของกรณีของศาลรัฐธรรมนูญจะมี “ผู้มีสิทธิกระทำการแทน” ได้แก่ “ผู้รับมอบฉันทะ” ซึ่งเป็นบุคคลที่มีการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๒ วรรคสี่ บัญญัติว่า “ในการดำเนินกระบวนการพิจารณา ผู้ร้องจะดำเนินการทั้งปวงด้วยตนเองหรือจะมอบฉันทะให้ทนายความหรือบุคคลอื่นยื่นคำร้องหรือดำเนินคดีแทนผู้ร้องได้ ผู้รับมอบฉันทะต้องบรรลุนิติภาวะแล้ว และมีความรู้ความสามารถที่อาจดำเนินการแทนผู้มอบฉันทะได้” นอกจากนี้ ยังมีกำหนดในรายละเอียดไว้ในข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๗ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง ดังนี้

“ข้อ ๑๗ การยื่นคำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง และเอกสารอื่นที่เกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาล คู่กรณีจะยื่นต่อศาลด้วยตนเอง หรือมอบฉันทะให้บุคคลอื่นดำเนินการแทนตนหรือส่งทางไปรษณีย์ หรือส่งทางระบบงานคดีรัฐธรรมนูญอิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นที่ศาลกำหนดก็ได้

การมอบฉันทะตามวรรคหนึ่ง ต้องทำตามแบบพิมพ์ของศาลที่กำหนดไว้ท้ายข้อกำหนดนี้

ฯลฯ

ฯลฯ”

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอติเทพ อวยยะพัฒน์

ทั้งนี้ ในแบบพิมพ์ของศาล ข้อ ๑ (๙) ใบมอบฉันทะ และข้อ ๒ ก็ได้กำหนดแบบพิมพ์
ที่ผู้ร้อง ผู้ถูกร้อง ผู้เกี่ยวข้อง หรือบุคคลอื่นที่ประสงค์จะยื่นเอกสารต่อศาลรัฐธรรมนูญ ให้จัดทำแบบพิมพ์
หรือสามารถจัดทำแบบพิมพ์ขึ้นมาเองได้

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อูยะพัฒน์

มาตรา ๔ วัตถุประสงค์ของกฎหมาย

“มาตรา ๔ พระราชบัญญัตินี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม กำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมทุกขั้นตอนให้ชัดเจน เพื่อให้ประชาชนได้รับความ ยุติธรรมโดยไม่ช้า และให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบได้ว่าหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมจะพิจารณาเรื่อง ที่อยู่ระหว่างการดำเนินการดำเนินงานเสร็จสิ้นเมื่อใด รวมทั้งตรวจสอบความคืบหน้าได้โดยผ่านช่องทาง ที่หลากหลาย แต่ทั้งนี้จะกำหนดระยะเวลาดังกล่าวเพื่อให้เกิดผลกระทบต่อความเป็นอิสระในการอำนวย ความยุติธรรมหรือการดำเนินงานโดยสุจริตของบุคคลใดไม่ได้ไม่ว่าทางใด”

ในมาตรานี้เป็นการกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของกฎหมายที่มีความประสงค์ให้ดำเนินการ ให้เป็นไปตามหลักการที่มีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ ง. ด้านกระบวนการยุติธรรม (๑) ซึ่งบัญญัติว่า “ให้มีการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจนเพื่อให้ ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า และมีกลไกช่วยเหลือประชาชนผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ให้เข้าถึง กระบวนการยุติธรรมได้ รวมถึงลดทั้งการสร้างกลไกเพื่อให้มีการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อลด ความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมในสังคม”

เพื่อให้เป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ ง. ด้านกระบวนการยุติธรรม (๑) บัญญัติ ไว้ โดยได้กำหนดให้ “ศาลรัฐธรรมนูญ” ในฐานะที่เป็น “หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม” ที่จะต้องมี หน้าที่ ๒ ประการ ดังนี้

ประการแรก กำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมทุกขั้นตอนให้ชัดเจน เพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ชักช้า โดยต้องพิจารณาประกอบกำหนดระยะเวลาใน กระบวนการยุติธรรมที่ได้บัญญัติไว้ตามพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๖ ต่อไป

ในกรณีของศาลรัฐธรรมนูญ ปัจจุบันมีประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลา ดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ ๓ ได้กำหนดว่า “ภายใต้บังคับ แห่งบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายอื่น ให้คดีที่อยู่ใน หน้าที่และอำนาจการพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมีกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จในการพิจารณาภายใน หนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญได้รับคำร้อง เว้นแต่กรณีไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลรัฐธรรมนูญอาจกำหนดระยะเวลาใหม่ที่คาดว่าจะแล้วเสร็จโดยเร็วที่สุด ก็ได้”

นอกจากนั้น หากพิจารณาจากกรอบระยะเวลาการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีของศาล รัฐธรรมนูญ พบว่า อาจแบ่งออกเป็น ๓ ช่วง ได้แก่ ช่วงแรก การรับคำร้อง ช่วงที่ ๒ การพิจารณาคดี

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอติเทพ อุษะพัฒน์

หลังจากศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งรับคำร้อง และช่วงที่สาม การแจ้งคำวินิจฉัยและคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ช่วงแรก การรับคำร้อง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๙ ได้กำหนดระยะเวลาการรับคำร้องไว้ทั้งในส่วนของหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาล (สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ) ภายใน ๒ วัน นับแต่วันที่หน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาลได้รับคำร้อง ตามข้อกำหนดของศาล และในส่วน of ศาลรัฐธรรมนูญ (รวมถึงขั้นตอนในการพิจารณาของคณะตุลาการ) มีกรอบระยะเวลาครบแล้วภายใน ๑๐ นับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาล (สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ) โดยบัญญัติว่า

“มาตรา ๔๙ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาว่าจะรับคำร้องไว้พิจารณาหรือไม่ ศาลจะแต่งตั้งตุลาการไม่น้อยกว่าสามคนเป็นผู้พิจารณาก็ได้ ทั้งนี้ จะแต่งตั้งให้มีมากกว่าหนึ่งคณะก็ได้

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งคณะตุลาการตามวรรคหนึ่ง เมื่อมีผู้ยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาลส่งเรื่องให้คณะตุลาการตามวรรคหนึ่งภายในสองวันนับแต่วันที่หน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาลได้รับคำร้องตามข้อกำหนดของศาล และให้คณะตุลาการดังกล่าวมีอำนาจตรวจและมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยภายในห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาล คำสั่งดังกล่าวให้ถือว่าเป็นคำสั่งของศาล

ในกรณีที่คณะตุลาการตามวรรคหนึ่งมีความเห็นควรสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย ให้เสนอศาลพิจารณาภายในกำหนดเวลาตามวรรคสอง และให้ศาลพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากคณะตุลาการดังกล่าว หากศาลเห็นพ้องด้วยกับความเห็นนั้น ให้จัดทำเป็นคำสั่งของศาล หากศาลไม่เห็นพ้องด้วย ให้ดำเนินการตามความเห็นของศาล

คำสั่งของคณะตุลาการตามวรรคสองให้ถือเสียงข้างมาก

ในกรณีที่ไม่มี การแต่งตั้งคณะตุลาการตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลพิจารณาและมีคำสั่งว่าจะรับคำร้องไว้พิจารณาหรือไม่ภายในห้าวันนับแต่วันที่หน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาลได้รับคำร้อง”

ดังนั้น ในช่วงแรกนี้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาสั่งรับหรือไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยภายใน ๑๒ วัน นับแต่วันที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้รับคำร้องครบถ้วน ทั้งนี้ ระยะเวลาข้างต้นศาลรัฐธรรมนูญอาจยื่นหรือขยายได้ตามความจำเป็น เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม และหากศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยจะมีหนังสือแจ้งให้ผู้ร้องทราบโดยเร็วและดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป แต่หากพิจารณาแล้วมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะดำเนินการจัดทำเป็นคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อุยยะพัฒน์

ช่วงที่ ๒ การพิจารณาคดีหลังจากศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งรับคำร้อง
แบ่งออกเป็น ๒ กรณี ได้แก่

(๑) กรณีที่มีรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายกำหนดระยะเวลาการพิจารณาคดีไว้

๑) คดีที่ประชาชนหรือชุมชนฟ้องหน่วยงานของรัฐเพื่อให้ได้รับประโยชน์ตามรัฐธรรมนูญ หมวด ๕ หน้าหนึ่งของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๕ มีกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จในการพิจารณาภายใน ๑๒๐ วัน นับแต่วันที่รับคำร้อง

๒) คดีเกี่ยวกับการวินิจฉัยว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือ กรรมการการกระทำการใดเพื่อให้ตนมีส่วนโดยตรงหรือโดยอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ มีกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จในการพิจารณาภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับความเห็น

๓) คดีที่ขอให้ศาลพิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของพระราชกำหนดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๓ มีกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จในการพิจารณาภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่รับเรื่อง

๔) คดีเกี่ยวกับหนังสือสัญญาที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 178 มีกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จในการพิจารณาภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่รับคำขอ

๕) คดีเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๖ (๙) มีกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จในการพิจารณาภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่รับเรื่อง

(๒) กรณีที่ไม่มีรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายกำหนดระยะเวลาการพิจารณาคดีไว้

คดีที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจการพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญนอกจากคดีตาม (๑) มีกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จในการพิจารณาภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้อง เว้นแต่เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลรัฐธรรมนูญอาจกำหนดระยะเวลาใหม่ที่คาดว่าจะแล้วเสร็จโดยเร็วที่สุดก็ได้ เป็นไปตามข้อ ๓ แห่งประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖

ช่วงที่สาม การแจ้งคำวินิจฉัยและคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

(๑) กรณีคำวินิจฉัย

๑) คดีที่มีคู่กรณี ศาลรัฐธรรมนูญจะนัดลงมติและอ่านคำวินิจฉัยให้คู่กรณีฟัง คู่กรณีสามารถขอคัดถ่ายคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญได้เมื่อพ้นระยะเวลาที่ศาลรัฐธรรมนูญกำหนดในวันอ่านคำวินิจฉัย

๒) คดีที่ไม่มีผู้ถูกร้อง ศาลรัฐธรรมนูญจะแจ้งคำวินิจฉัยให้ผู้ร้องทราบภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญลงมติ

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖ ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖ จัดทำโดยนายอดิเทพ อุยยะพัฒน์

(๒) กรณีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยหรือจำหน่ายคดี

ศาลรัฐธรรมนูญจะแจ้งคำสั่งให้คู่กรณีทราบภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ ศาลรัฐธรรมนูญลงมติ

ทั้งนี้ ศาลรัฐธรรมนูญจะส่งคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา เผยแพร่คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ความเห็นส่วนตัวของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญในเว็บไซต์ศาลรัฐธรรมนูญ รวมถึงปิดประกาศ ณ ที่ทำการศาลรัฐธรรมนูญภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่มีคำวินิจฉัยหรือคำสั่ง

ประการที่สอง ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ทราบว่า เรื่องที่อยู่ระหว่างการดำเนินงานเสร็จสิ้นเมื่อใด รวมทั้งตรวจสอบความคืบหน้าได้โดยผ่านช่องทางที่หลากหลาย

ในกรณีของศาลรัฐธรรมนูญ ปัจจุบัน “คู่กรณี” สามารถตรวจสอบความคืบหน้าได้ผ่านช่องทางต่าง ๆ ดังนี้

(๑) ยื่นคำร้องด้วยตนเองหรือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน

หากเป็นกรณีการยื่นคำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง และเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาล

(๑.๑) ต่อศาลรัฐธรรมนูญด้วยตนเอง หรือมอบฉันทะให้บุคคลอื่นดำเนินการแทนตน หรือ

(๑.๒) ส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน

ในกรณีนี้ “คู่กรณี” ย่อมสามารถตรวจสอบความคืบหน้าได้จากการติดต่อกับส่วนงานภายในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องตามระเบียบศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยการบริหารจัดการคดี พ.ศ. ๒๕๖๓

๑) “สำนักที่รับผิดชอบสารบบคดี” ได้แก่ สำนักที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานสารบบคดี ทะเบียนหนังสือรับ ทะเบียนหนังสือส่ง ทะเบียนการเบิกจ่ายสำนวนคดีและการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง ปัจจุบันได้แก่ “สำนักบริหารจัดการคดี”

๒) “หน่วยงานผู้รับผิดชอบสำนวน” ได้แก่ สำนักคดีหรือกลุ่มงานคดีที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบสำนวนคดี ปัจจุบันได้แก่ “สำนักคดี ๑ สำนักคดี ๒ สำนักคดี ๓ และสำนักคดี ๔”

รายละเอียดโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเป็นไปตามประกาศศาลรัฐธรรมนูญ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการในสังกัดสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๔

http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2564/A/004/T_0013.PDF

หรือ ปรากฏผังโครงสร้างใน

http://www.constitutionalcourt.or.th/th/occ_web/sub.php?nid=12847 (สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๕)

หรือ

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อุยยะพัฒน์

http://www.constitutionalcourt.or.th/occ_web/article_attach/ORG5-4-2565.pdf (สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๕)

(๒) ส่งผ่านระบบงานคดีรัฐธรรมนูญอิเล็กทรอนิกส์ (e-Filing หรือ e-Service) หากเป็นกรณียื่นคำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง และเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลผ่านระบบงานคดีรัฐธรรมนูญอิเล็กทรอนิกส์ (e-Filing หรือ e-Service)^๑ ก็ย่อมสามารถดำเนินการตามประกาศสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เรื่อง ข้อปฏิบัติและเงื่อนไข ประเภท รูปแบบ และขนาดของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ในการยื่นคำร้องหรือหนังสือขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา วินิจฉัยหรือเอกสารอื่นใดทางระบบงานคดีรัฐธรรมนูญอิเล็กทรอนิกส์ ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ โดยกำหนดให้ผู้ยื่นคำร้องหรือหนังสือขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยหรือเอกสารอื่นใดมีหน้าที่ ติดตามความคืบหน้าของคดีหรือผลของคำวินิจฉัยหรือคำสั่งเกี่ยวกับคำร้องหรือเอกสารที่ได้ยื่นไว้ ซึ่งสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญจะแจ้งผ่านทางระบบงานคดีรัฐธรรมนูญอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้ลงทะเบียนทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือช่องทางอื่นตามที่ได้แจ้งไว้ในคำร้องหรือเอกสารอื่นใด

แต่ทั้งนี้ พระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๔ ตอนท้าย ได้บัญญัติไว้ว่า “...การกำหนดระยะเวลาดังกล่าวเพื่อให้เกิดผลกระทบต่อความเป็นอิสระในการอำนวยความสะดวกหรือการดำเนินงานโดยสุจริตของบุคคลใดไม่ได้ไม่ว่าทางใด” อันเป็นไปตามหลักการของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๘ วรรคสอง ที่บัญญัติว่า “ผู้พิพากษาและตุลาการย่อมมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายให้เป็นไปโดยรวดเร็ว เป็นธรรม และปราศจากอคติทั้งปวง”

โดยที่หลักประกันความเป็นอิสระเป็นสิ่งสำคัญมากในการทำงานขององค์กรตุลาการ ทั้งนี้ มีนักวิชาการท่านหนึ่งกล่าวไว้ว่า “...ศาลต่าง ๆ ทั่วโลกจะมีความแตกต่างกัน แต่ไม่ว่าจะแตกต่างกันอย่างไร แต่ก็ยังได้รับความเชื่อมั่นศรัทธา เพราะศาลมีการทำงานโดยเปิดเผย และองค์กรตุลาการแทบทุกประเทศจะมีหลักประกันความเป็นอิสระ แม้แต่ประเทศไทย เพราะเรื่องนี้เป็นเรื่องใหญ่ ไม่ว่าจะระบบศาลจะไม่สอดคล้องกับระบบอย่างไรก็จะต้องไม่มีความสงสัยเรื่องความเป็นอิสระ”^๒

ในส่วนของศาลยุติธรรม ปรากฏตามคำสัมภาษณ์ของ นางเมทินี ชโลธร ประธานศาลฎีกา ให้แก่ BOT พระสยาม MAGAZINE ฉบับที่ ๒ เดือนมีนาคม - เมษายน ๒๕๖๔ ตอนหนึ่งว่า “เพราะความยุติธรรมที่ล้ำค่าก็คือความยุติธรรม เราจึงกำหนดมาตรฐานระยะเวลาของคดี เช่น คดีทั่วไปจะต้องเสร็จภายใน ๑ ปี คดีที่จำเลยต้องชั่งระหว่างพิจารณาคดีต้องเสร็จภายใน ๖ เดือน ซึ่งวันนี้ศาลฎีกาไม่มีคดีจำเลยต้องชั่งฯ ที่ค้างเกิน ๖ เดือนเลย เราทำเสร็จก่อน แล้วเราใช้วิธีอ่านคำพิพากษาผ่านทางจอภาพไปที่กรมราชทัณฑ์ปลายทาง ทำให้ไม่ต้องขนย้ายนักโทษ ซึ่งถ้าคำพิพากษา ศาลฎีกาให้จำคุก จำเลยก็จะได้หมายจำคุกสูงสุด เขาก็จะได้สิทธิในฐานะนักโทษเด็ดขาดทันที แต่ถ้าคำพิพากษากลับยกฟ้อง แทนที่จะต้อง

^๑ <https://efiling.constitutionalcourt.or.th/> (สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๕)

^๒ นายชาญณรงค์ ปราณจิตรต์ กล่าวไว้ในงานเสวนาวิชาการเรื่อง “กระบวนการยุติธรรมไทยในทศวรรษหน้า” เนื่องในโอกาส ๖๐ ปี ศาสตราจารย์ ดร.สุรพล นิติไกรพจน์ เมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๖๓ <https://www.law.tu.ac.th/summary-seminar-60years-surapon-nitikraipot-2/> (สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๕)

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อุษะพัฒน์

รอสั่งคำพิพากษาไปแล้วต้องนัดออกหมายปล่อยตัวซึ่งใช้เวลาเป็นเดือนเหมือนแต่ก่อน ศาลสามารถออกหมายปล่อยตัวในวันนั้นได้เลย เพราะอย่าลืมว่า อีสราเอลแค่วันเดียวก็หอมหวาน”^๔

ในพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ จึงมี
วัตถุประสงค์ของกฎหมายสอดคล้องกับภาษิตที่ว่า

“ความยุติธรรมที่ล่าช้าก็คือความไม่ยุติธรรม”
(justice delayed is justice denied)

---

^๔ นางเมทินี ชโลธร ประธาน ศาลฎีกา ให้สัมภาษณ์ใน BOT พระสยาม MAGAZINE ฉบับที่ ๒ เดือนมีนาคม - เมษายน ๒๕๖๔ หน้า ๓๘ - ๔๓. ลงใน <https://www.bot.or.th/Thai/BOTMagazine/Pages/256402Relax.aspx> (สืบค้นเมื่อ วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๕)

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอติเทพ อุษะพัฒน์

มาตรา ๕ หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม

“มาตรา ๕ ให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมดังต่อไปนี้มีหน้าที่ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

- (๑) กระทรวงกลาโหม
- (๒) กระทรวงมหาดไทย
- (๓) กระทรวงยุติธรรม
- (๔) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- (๕) สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
- (๖) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ
- (๗) คณะกรรมการการเลือกตั้ง
- (๘) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
- (๙) ศาล
- (๑๐) องค์การอัยการ
- (๑๑) หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอื่นที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา”

ความในมาตรานี้เป็นการกำหนดให้ชัดเจนว่าหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมตามกฎหมายฉบับนี้ได้แก่องค์กรใดบ้าง โดยในเบื้องต้นมีการกำหนดจำนวน ๑๐ องค์กร ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๕ (๑) ถึง (๑๐)

แต่อย่างไรก็ตาม ในกฎหมายฉบับนี้ในพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๕ (๑๑) ยังได้กำหนดให้ฝ่ายบริหารสามารถไปกำหนดหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอื่นเพิ่มเติมได้โดยการออกเป็นพระราชกฤษฎีกา

ในส่วนของ “ศาลรัฐธรรมนูญ” ในฐานะที่เป็น “หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม” ก็อยู่ในกรณีของพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๕ (๙) ศาล นั่นเอง

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อุษะพัฒน์

มาตรา ๖ การกำหนดระยะเวลาในกระบวนการยุติธรรม

“มาตรา ๖ ให้นำหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมตามมาตรา ๕ กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จในการพิจารณาเรื่องในขั้นตอนต่าง ๆ ของการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของตนตามแต่ลักษณะ สภาพ หรือประเภทคดี รวมทั้งปริมาณงานที่อยู่ในความรับผิดชอบเว้นแต่มีกฎหมายกำหนดระยะเวลาไว้เป็นอย่างอื่น

กำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ประกาศและเผยแพร่ในรูปแบบที่ประชาชนสามารถเข้าถึงและเข้าใจได้โดยง่าย”

ในส่วนของ “ศาลรัฐธรรมนูญ” ในฐานะที่เป็น “หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม” นั้นมีกำหนดระยะเวลาที่กำหนดไว้ใน

(๑) รัฐธรรมนูญ

(๒) กฎหมายอื่น อันได้แก่

(๒.๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ.

๒๕๖๑

(๒.๒) ระเบียบศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยการบริหารจัดการงานคดี พ.ศ. ๒๕๖๓

และ (๓) แนวทางการปฏิบัติงานด้านคดี ดังนี้

ข้อ	กระบวนการยุติธรรม	ระยะเวลา	กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
๑.	กรอบเวลาในการพิจารณาคดี	การพิจารณาของศาลต้องเป็นไปโดยรวดเร็วตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ	<u>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๗ วรรคสอง</u>
๒.	กรอบเวลาในการพิจารณารับคำร้อง	๑) กรณีที่มีการแต่งตั้งคณะตุลาการ ก. กรอบระยะเวลาในการดำเนินการของคณะตุลาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๙ - หน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาลส่งเรื่องให้คณะตุลาการภายใน <u>๒ วัน</u> นับแต่วันที่หน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาลได้รับคำร้องตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ - คณะตุลาการมีอำนาจตรวจและมี	<u>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๙</u>

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อุษะพัฒน์

ข้อ	กระบวนการยุติธรรม	ระยะเวลา	กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
		<p>คำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยภายใน <u>๕ วัน</u> นับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาล</p> <p>ข. กรอบระยะเวลาในการดำเนินการของศาลกรณีที่คณะตุลาการมีความเห็นสั่งไม่รับคำร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๙ วรรคสาม</p> <p>- กรณีคณะตุลาการมีความเห็นควรสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยให้เสนอศาลพิจารณาภายในกำหนดเวลา <u>๕ วัน</u> นับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาล และให้ศาลพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน <u>๕ วัน</u></p> <p>๒) กรณีที่ไม่มีการแต่งตั้งคณะตุลาการ ให้ศาลพิจารณาและมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาหรือไม่ภายใน <u>๕ วัน</u> นับแต่วันที่หน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาล ได้รับคำร้อง</p>	
๓.	ความเร่งด่วนตามประเภทคำร้อง	๑) ด่วนที่สุด ได้แก่ คำร้องที่รัฐธรรมนูญ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด (พิจารณาตาม หัวข้อ ๔. กรอบเวลาในการพิจารณาคดีบางประเภท มี ๕ กรณี ในหัวข้อถัดไป)	ระเบียบศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยการบริหารจัดการงานคดี พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๘

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อวยยะพัฒน์

ข้อ	กระบวนการยุติธรรม	ระยะเวลา	กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
		๒) คำนวณ ได้แก่ คำร้องที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นสมควรกำหนด ๓) ปกติ ได้แก่ คำร้องที่ไม่ใช่ตาม ๑) และ ๒)	
๔.	กรอบเวลาในการพิจารณาคดีบางประเภทมี ๕ กรณี	๑) คดีที่วินิจฉัยกรณีที่ประชาชนหรือชุมชนฟ้องหน่วยงานของรัฐเพื่อให้ได้รับประโยชน์ ตามรัฐธรรมนูญ หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ - ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๑๒๐ วัน นับแต่วันที่รับคำร้อง ๒) คดีที่วินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ กรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการกระทำการใดเพื่อให้ตนมีส่วนโดยตรงหรือโดยอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่ายหรือไม่ - ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับความเห็นดังกล่าว ๓) คดีที่วินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของเงื่อนไขการตราพระราชกำหนด - ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่รับเรื่อง ๔) คดีที่วินิจฉัยหนังสือสัญญาใดต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาหรือไม่ - ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่รับคำขอ ๕) คดีที่วินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างรัฐธรรมนูญแก้ไข	พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๕ วรรคสาม รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ วรรคสาม รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๓ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๔ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๖ (๙)

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖ ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖ จัดทำโดยนายอดิเทพ อูยะพัฒน์

ข้อ	กระบวนการยุติธรรม	ระยะเวลา	กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
		เพิ่มเติม - ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่รับคำขอ	
๕.	กรอบเวลาในการแจ้งคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ	แจ้งคำสั่งให้คู่กรณีทราบ พร้อมสำเนาคำสั่ง ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ศาลลงมติซึ่งเป็นวันที่ปรากฏในคำสั่ง	<u>แนวทางการปฏิบัติงานด้านคดี</u>
๖.	กรอบระยะเวลาในการประกาศคำวินิจฉัยในราชกิจจานุเบกษาและเผยแพร่ความเห็นส่วนตัวของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ	๑) <u>คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ</u> ต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่มียคำวินิจฉัย ๒) <u>ความเห็นส่วนตัวของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ</u> ต้องเผยแพร่ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่มียคำวินิจฉัย	<u>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๕</u>
๗.	กรอบระยะเวลาในการจัดทำประกาศผลแห่งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญส่งไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา	ในกรณีที่ศาลมีคำวินิจฉัยคดีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๓ มาตรา ๒๑๒ มาตรา ๒๑๓ หรือมาตรา ๒๓๑ (๑) ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาลจัดทำประกาศผลแห่งคำวินิจฉัยของศาลส่งไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา <u>โดยเร็ว</u>	<u>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๖ วรรคสี่</u>

หมายเหตุ ในขั้นตอนต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๖ ย่อมต้องพิจารณาประกอบกับพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๔ อันเป็นวัตถุประสงค์ของกฎหมายที่มุ่งให้ “ศาลรัฐธรรมนูญ” ในฐานะที่เป็น “หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม” ต้องกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมในทุกขั้นตอนให้ชัดเจนด้วย ดังนั้น นอกจากกำหนดระยะเวลาที่กล่าวมาแล้วข้างต้นตามตาราง จึงต้องเป็นภารกิจที่ “ศาลรัฐธรรมนูญ” ในฐานะที่เป็น “หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม” ต้องดำเนินการกำหนดกรอบระยะเวลาต่อไป

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖

ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อุษะพัฒน์

มาตรา ๗ การดำเนินการของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมตาม กฎหมายว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม

“มาตรา ๗ ให้ผู้รับผิดชอบดำเนินงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนให้แล้วเสร็จ
ภายในกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๖ หากไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ให้บันทึกเหตุ
แห่งความล่าช้าให้ปรากฏ ตลอดจนกำหนดระยะเวลาที่คาดว่าจะแล้วเสร็จโดยเร็วที่สุด พร้อมทั้งรายงาน
ให้ผู้บังคับบัญชาทราบทุกครั้งเพื่อพิจารณาสั่งการ แล้วให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมแจ้งให้ผู้มีส่วน
เกี่ยวข้องทราบถึงเหตุแห่งความล่าช้า ตลอดจนกำหนดระยะเวลาที่คาดว่าจะแล้วเสร็จโดยเร็วที่สุด
ทั้งนี้ การรายงานและการแจ้งให้เป็นไปตามวิธีการที่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมกำหนด ซึ่งต้องมี
หลักฐานที่สามารถตรวจสอบได้

ในกรณีที่ไม่รายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ หรือในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาเห็นว่า
ความล่าช้านั้นเกินสมควรแก่เหตุหรือไม่มีเหตุอันสมควร หรือไม่แจ้งให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบให้
ผู้บังคับบัญชาพิจารณาดำเนินการทางวินัยต่อไป”

หลักการ

กำหนดให้ “ผู้รับผิดชอบดำเนินงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของตน”
ให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาตามพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการ
ยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๖

วิธีการดำเนินการ

กรณีที่ “ผู้รับผิดชอบดำเนินงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของตน” ดำเนินการไม่แล้วเสร็จ
ภายในระยะเวลาตามพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
มาตรา ๖

(๑) ผู้รับผิดชอบดำเนินงาน (มีหน้าที่ บันทึกเหตุ / กำหนดระยะเวลาใหม่ / และรายงาน
ผู้บังคับบัญชา)

หาก “ผู้รับผิดชอบดำเนินงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของตน” ดำเนินการไม่แล้วเสร็จ
ภายในระยะเวลาตามพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
มาตรา ๖ ย่อมเป็นหน้าที่ของ “ผู้รับผิดชอบดำเนินงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของตน” ต้องดำเนินการ
๓ ประการ ดังนี้

ประการที่หนึ่ง บันทึกเหตุแห่งความล่าช้าให้ปรากฏ

ประการที่สอง กำหนดระยะเวลาที่คาดว่าจะแล้วเสร็จโดยเร็วที่สุด

ประการที่สาม รายงานให้ “ผู้บังคับบัญชา” ทราบทุกครั้งเพื่อพิจารณาสั่งการ

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอติเทพ อวยยะพัฒน์

(๒) “ศาลรัฐธรรมนูญ” ในฐานะ “หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม” (มีหน้าที่แจ้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง)

- กฎหมายได้กำหนดให้ “ศาลรัฐธรรมนูญ” ในฐานะ “หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม” ต้องแจ้งให้ “ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง” ทราบ ถึงเหตุแห่งความล่าช้า ตลอดจนกำหนดระยะเวลาที่คาดว่าจะแล้วเสร็จโดยเร็วที่สุด

ทั้งนี้ การแจ้ง (โดย “ศาลรัฐธรรมนูญ” ในฐานะ “หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม”) และการรายงาน (โดย ผู้รับผิดชอบดำเนินงาน) ให้เป็นไปตามวิธีการที่ “ศาลรัฐธรรมนูญ” ในฐานะ “หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม” กำหนด ซึ่งต้องมีหลักฐานที่สามารถตรวจสอบได้ (ซึ่ง “ศาลรัฐธรรมนูญ” ในฐานะที่เป็น “หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม” ต้องกำหนดวิธีการต่อไปด้วย)

ทั้งนี้ ย่อมเป็นไปตามประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ ๓ ในตอนท้าย ได้กำหนดข้อยกเว้นไว้ว่า “... เว้นแต่กรณีไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลรัฐธรรมนูญอาจกำหนดระยะเวลาใหม่ที่คาดว่าจะแล้วเสร็จโดยเร็วที่สุดก็ได้” ซึ่งเป็นการกำหนดให้สอดคล้องกับความในมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง

บทลงโทษ

พระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๗ วรรคสอง ได้กำหนดเงื่อนไขในการลงโทษ ดังนี้

- (๑) ในกรณีที่ไม่วางานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ หรือ
- (๒) ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาเห็นว่าความล่าช้านั้นเกินสมควรแก่เหตุหรือไม่มีเหตุอันควร หรือ
- (๓) ในกรณีไม่แจ้งให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ

ผลคือ ให้ “ผู้บังคับบัญชา” พิจารณาดำเนินการทางวินัยต่อไป

หมายเหตุ

กรณี (๑) และ (๒) เป็นกรณีของ “ผู้รับผิดชอบดำเนินงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของตน”

กรณี (๓) เป็นกรณีของ “ศาลรัฐธรรมนูญ” ในฐานะ “หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม” ซึ่งมีหน้าที่ “แจ้งให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ” ซึ่งย่อมเป็นปัญหาว่า ใครเป็นผู้บังคับบัญชาที่ต้องพิจารณาต่อไป

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อุษะพัฒน์

มาตรา ๘ การจัดให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือวิธีการอื่นใด เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ โดยสะดวกและรวดเร็ว

“มาตรา ๘ ให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมตามมาตรา ๕ จัดให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือวิธีการอื่นใดที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลได้โดยสะดวกและรวดเร็ว เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถทราบหรือตรวจสอบความคืบหน้าของการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมได้

ในคดีใดที่กระทบต่อประโยชน์สาธารณะ ให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมจัดให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือวิธีการอื่นใด เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมนั้นกำหนด”

กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญจัดให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือวิธีการอื่นใดที่ “ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง” หรือ “ประชาชน” สามารถเข้าถึงข้อมูลได้โดยสะดวกและรวดเร็ว เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือประชาชน สามารถทราบหรือตรวจสอบความคืบหน้าที่ของการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมได้

ทั้งนี้ สามารถกำหนดการเข้าถึงข้อมูลการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือวิธีการอื่นใดตามพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๘ ได้ออกเป็น ๒ กรณี

กรณีแรก คดีที่มีผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ

พระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๘ วรรคสอง ได้บัญญัติให้สิทธิแก่ “ประชาชน” สามารถเข้าถึงข้อมูลทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือวิธีการอื่นใดได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมนั้นกำหนด ดังนั้น “ศาลรัฐธรรมนูญ” ในฐานะที่เป็น “หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม” ได้จัดให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ ๔ ในลักษณะ “หน้าเว็บเพจ” (Web Page) แล้ว

กรณีที่สอง คดีโดยทั่ว ๆ ไป

พระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติให้สิทธิแก่ “ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง” สามารถเข้าถึงข้อมูลทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือวิธีการอื่นใดได้โดยสะดวกและรวดเร็ว เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถทราบหรือตรวจสอบความคืบหน้าของการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมได้ ในปัจจุบัน “ศาลรัฐธรรมนูญ” ในฐานะที่เป็น “หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม” ได้จัดให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ ๔ พร้อมทั้งเปิดให้บริการแล้วในชื่อว่า “ระบบติดตามคดีรัฐธรรมนูญ” (e-Tracking System) แล้ว

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อวยยะพัฒน์

มาตรา ๙ การจัดให้มีผู้รับผิดชอบเป็นการเฉพาะเพื่อรับเรื่องในกรณี ที่มีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับความเดือดร้อนอันเนื่องมาจากความล่าช้า และให้ตรวจสอบความคืบหน้าของการดำเนินงาน

“มาตรา ๙ ให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมตามมาตรา ๕ จัดให้มีผู้รับผิดชอบ
เป็นการเฉพาะเพื่อรับเรื่องในกรณีที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับความเดือดร้อนอันเนื่องมาจากความล่าช้าและ
ให้ตรวจสอบความคืบหน้าของการดำเนินงาน แล้วแจ้งผลการตรวจสอบไปยังผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายใน
สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง พร้อมทั้งรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบทุกครั้ง”

กำหนดให้ “ศาลรัฐธรรมนูญ” ในฐานะที่เป็น “หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม”
มีหน้าที่จัดให้มี “ผู้รับผิดชอบเป็นการเฉพาะ” เพื่อทำหน้าที่ ๓ ประการ ดังนี้

(๑) เพื่อรับเรื่องในกรณีที่ “ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง” ได้รับความเดือดร้อนอันเนื่องมาจาก
ความล่าช้า

(๒) ให้ตรวจสอบความคืบหน้าของการดำเนินงาน

(๓) แจ้งผลการตรวจสอบไปยังผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับเรื่อง
พร้อมทั้งรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบทุกครั้ง

หมายเหตุ ในกรณีนี้ ศาลรัฐธรรมนูญก็อาจกำหนดให้ “สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ” เป็น
“ผู้รับผิดชอบเป็นการเฉพาะ” ต่อไป

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อริยะพัฒน์

มาตรา ๑๐ การที่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเก็บรวบรวม
ข้อมูลสถิติระยะเวลาของการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมในแต่ละ
ชั้นตอน วัดผลการดำเนินงานเทียบกับชั้นตอนและกำหนด
ระยะเวลาดำเนินงาน พร้อมทั้งเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบทุกปี

“มาตรา ๑๐ ให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมตามมาตรา ๕ เก็บรวบรวมข้อมูล
สถิติระยะเวลาของการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมในแต่ละชั้นตอน วัดผลการดำเนินงานเทียบกับ
ชั้นตอนและกำหนดระยะเวลาดำเนินงานตามมาตรา ๖ พร้อมทั้งเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวให้ประชาชน
ทราบทุกปี”

กำหนดให้ “ศาลรัฐธรรมนูญ” ในฐานะที่เป็น “หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม” มีหน้าที่ ๓
ประการ ดังนี้

- (๑) เก็บรวบรวมข้อมูลสถิติระยะเวลาของการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมในแต่ละชั้นตอน
- (๒) วัดผลการดำเนินงานเทียบกับชั้นตอนและกำหนดระยะเวลาดำเนินงานตามความใน
พระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๖
- (๓) เผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวตาม (๑) และ (๒) ให้ประชาชนทราบทุกปี

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อุยยะพัฒน์

มาตรา ๑๑ การที่ให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมตรวจสอบ ขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม รวมทั้ง กำหนดระยะเวลาว่าเป็นขั้นตอนและระยะเวลาที่เหมาะสมหรือไม่

“มาตรา ๑๑ ให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมตามมาตรา ๕ ตรวจสอบขั้นตอน
และระยะเวลาการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๖
ว่าขั้นตอนและระยะเวลาที่เหมาะสมหรือไม่ หากเห็นว่าไม่เหมาะสม ให้มีมาตรการเพื่อพัฒนาหรือ
ปรับปรุงหน่วยงานหรือระบบการปฏิบัติราชการของหน่วยงานโดยเร็ว เพื่อให้ประชาชนได้รับ
ความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า ซึ่งอย่างน้อยต้องดำเนินการทุกสามปี”

กำหนดให้ “ศาลรัฐธรรมนูญ” ในฐานะที่เป็น “หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม”
“ตรวจสอบ” ขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งกำหนดเวลาตาม
พระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๖ ว่า เป็น
ขั้นตอนและระยะเวลาที่เหมาะสมหรือไม่

หากเห็นว่าไม่เหมาะสม ให้มีมาตรการเพื่อ “พัฒนาหรือปรับปรุง” หน่วยงานหรือระบบการ
ปฏิบัติราชการของหน่วยงานโดยเร็ว เพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า

ซึ่งอย่างน้อยต้องดำเนินการ “ตรวจสอบ” ขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินงานในกระบวนการ
ยุติธรรม ทุก ๓ ปี

หมายเหตุ^{๑๐} การดำเนินการตามพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการ
ยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๑๑ ย่อมสอดคล้องกับแนวคิดของวงจร PDCA ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของ
การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

PDCA เป็นแนวคิดหนึ่ง ที่ไม่ได้ให้ความสำคัญเพียงแต่การวางแผน แต่แนวคิดนี้เน้นให้การทำงาน
เป็นไปอย่างมีระบบ โดยมีเป้าหมายให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แนวคิด PDCA ได้รับการพัฒนาขึ้นเป็นครั้งแรก
โดย Walter Shewhart ซึ่งถือเป็นผู้บุกเบิกการใช้สถิติสำหรับวงการอุตสาหกรรม และต่อมาวงจร PDCA
ได้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย มากขึ้น เมื่อปรมาจารย์ด้านการบริหารคุณภาพ อย่าง W.Edwards Deming ได้
นำมาเผยแพร่ ให้เป็นเครื่องมือสำหรับการปรับปรุงกระบวนการ วงจรนี้จึงมีอีกชื่อหนึ่งว่า “Deming Cycle”
มาจนถึงวันนี้คงไม่มีใครบอกว่าไม่รู้จักรวงจร PDCA หรือ Deming Cycle โดยเฉพาะในแวดวงของการทำงาน
มักจะมีการนำ PDCA เข้ามาประยุกต์ใช้ทั้งการทำงานประจำ และการปรับปรุงงาน

โครงสร้างของ PDCA ประกอบด้วย

- ๑) Plan คือ การวางแผน
- ๒) DO คือ การปฏิบัติตามแผน
- ๓) Check คือ การตรวจสอบ

^{๑๐} <https://www.ftpi.or.th/2015/2125> (สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๕)

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อวยยะพัฒน์

๔) Act คือ การปรับปรุงการดำเนินการอย่างเหมาะสม หรือ การจัดทำมาตรฐานใหม่ ซึ่งถือเป็น
พื้นฐานของการยกระดับคุณภาพ

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอติเทพ อวยยะพัฒน์

มาตรา ๑๒ ผู้รักษาการตามกฎหมาย

“มาตรา ๑๒ ให้นายกรัฐมนตรี ประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานศาลรัฐธรรมนูญ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ประธานกรรมการการเลือกตั้ง ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และอัยการสูงสุด รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจของตน”

ในมาตรานี้ได้กำหนดให้มีผู้รักษาการกฎหมายสอดคล้องกับในมาตรา ๕ ที่กำหนดหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ทั้งนี้ มีจำนวน ๑๐ องค์กร ได้แก่

- ๑) นายกรัฐมนตรี เพื่อรักษาการในองค์กรฝ่ายบริหารในภาพรวม
- ๒) ประธานศาลฎีกา เพื่อรักษาการในศาลยุติธรรม
- ๓) ประธานศาลปกครองสูงสุด เพื่อรักษาในศาลปกครอง
- ๔) ประธานศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อรักษาการในศาลรัฐธรรมนูญ
- ๕) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เพื่อรักษาการในศาลทหาร
- ๖) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เพื่อรักษาการในกระทรวงมหาดไทย
- ๗) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เพื่อรักษาการในกระทรวงยุติธรรม
- ๘) ประธานกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อรักษาการในคณะกรรมการการเลือกตั้ง
- ๙) ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เพื่อรักษาการในคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
- ๑๐) อัยการสูงสุด เพื่อรักษาการในองค์กรอัยการ

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอติเทพ อวยยะพัฒน์

ส่วนแรก

คำอธิบาย

ประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงาน ในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖

- วันใช้บังคับ (ข้อ ๒)

มีผลใช้บังคับในวันพฤหัสบดี ที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖

- เนื้อหาสาระในภาพรวมของกฎหมาย (ข้อ ๑ ถึงข้อ ๕)

- คำปรารภ และบทอาศัยอำนาจ (หน้า ๓๔ และหน้า ๓๕ ตามลำดับ)

โดยมีจำนวน ๕ ข้อ ดังนี้

ข้อ ๑ ชื่อกฎหมาย (หน้า ๓๘)

ข้อ ๒ วันบังคับใช้กฎหมาย (หน้า ๓๙)

ข้อ ๓ กรอบระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ (หน้า ๔๐)

ข้อ ๔ ระบบติดตามคดีรัฐธรรมนูญ (หน้า ๔๗)

ข้อ ๕ ผู้รักษาการประกาศศาลรัฐธรรมนูญ (หน้า ๔๙)

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอติเทพ อวยยะพัฒน์

คำปรารภ

“โดยที่เป็นการสมควรให้มีประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ชักช้า และกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อให้สามารถตรวจสอบความคืบหน้าให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ อันจะยังประโยชน์ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยสะดวกและรวดเร็ว”

เพื่อให้เป็นไปตามเหตุผลท้ายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่ว่า โดยที่มาตรา ๒๕๘ ง. ด้านกระบวนการยุติธรรม (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม โดยให้มีการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจนเพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า สมควรกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมขึ้น เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบได้ว่าหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมจะพิจารณาเรื่องที่อยู่ระหว่างการดำเนินงานเสร็จสิ้นเมื่อใด รวมทั้งตรวจสอบความคืบหน้าได้ อันจะยังประโยชน์ให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยสะดวกและรวดเร็ว

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอติเทพ อวยยะพัฒน์

บทอาศัยอำนาจ

“อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจึงออกประกาศศาลรัฐธรรมนูญไว้ ดังต่อไปนี้”

เป็นไปตามรูปแบบของการออกกฎหมายที่กฎหมายลำดับรองต้องมีบทอาศัยอำนาจจากกฎหมายแม่บท ซึ่งในที่นี้ ได้แก่ พระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๖ และมาตรา ๘ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

(๑) บทอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๖

ตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นการกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จในการพิจารณาเรื่องในชั้นตอนต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมตลอดจนประกาศและเผยแพร่ในรูปแบบที่ประชาชนสามารถเข้าถึงและเข้าใจได้โดยง่าย ทั้งนี้ เป็นไปตามความในข้อ ๓ แห่งประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖ ที่กำหนดว่า

“ข้อ ๓ ภายใต้งค์บังคับแห่งบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ หรือพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายอื่น ให้คดีที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจการพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมีกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จในการพิจารณาภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญได้รับคำร้อง เว้นแต่กรณีไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลรัฐธรรมนูญอาจกำหนดระยะเวลาใหม่ที่คาดว่าจะแล้วเสร็จโดยเร็วที่สุดก็ได้”

(๒) บทอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๘

ตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญในฐานะที่เป็นหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมต้องจัดให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือวิธีการอื่นใดที่มี “ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง” และ “ประชาชน” สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ โดยสะดวกและรวดเร็ว เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือประชาชน สามารถทราบหรือตรวจสอบความคืบหน้าของการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมได้ ทั้งนี้ ศาลรัฐธรรมนูญจึงได้จัดให้มี “ระบบติดตามคดีรัฐธรรมนูญ” (e-Tracking System) และ “หน้าเว็บเพจ” (Web Page) แสดงความคืบหน้าของคดีที่น่าสนใจและอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ให้แก่ คู่กรณีและประชาชนทั่วไป อันเป็นไปตามความในข้อ ๔ แห่งประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖ ที่กำหนดว่า

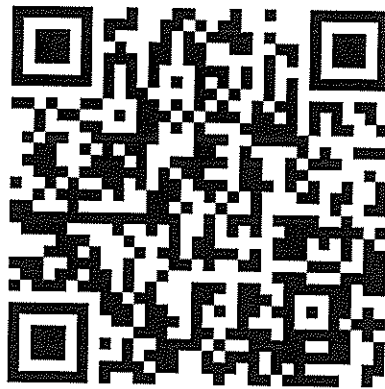
คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อวยยะพัฒน์

“ข้อ ๔ ให้มีระบบติดตามคดีรัฐธรรมนูญเป็นระบบเทคโนโลยีสารสนเทศตาม
มาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ เพื่อให้
ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้โดยสะดวกและรวดเร็ว”

ดังนั้น การเข้าถึงข้อมูลการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมทางระบบเทคโนโลยี
สารสนเทศหรือวิธีการอื่นใดตามพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ.
๒๕๖๕ มาตรา ๘ จึงสามารถแบ่งออกเป็น ๒ กรณี

กรณีแรก คดีที่มีผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ

พระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
มาตรา ๘ วรรคสอง ได้บัญญัติให้สิทธิแก่ “ประชาชน” สามารถเข้าถึงข้อมูลทางระบบเทคโนโลยี
สารสนเทศหรือวิธีการอื่นใดได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมนั้นกำหนด
ดังนั้น “ศาลรัฐธรรมนูญ” ในฐานะที่เป็น “หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม” ต้องกำหนดหลักเกณฑ์
และวิธีการต่อไปด้วย โดยในปัจจุบันศาลรัฐธรรมนูญได้จัดแสดงใน “หน้าเว็บเพจ (Web Page)”
โดยแสดงความคืบหน้าของคดีที่น่าสนใจและอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

QRCode เว็บเพจ คดีที่น่าสนใจและอยู่ระหว่างการพิจารณา

กรณีที่สอง คดีโดยทั่ว ๆ ไป

พระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติให้สิทธิแก่ “ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง” สามารถเข้าถึงข้อมูลทางระบบเทคโนโลยี
สารสนเทศหรือวิธีการอื่นใดได้โดยสะดวกและรวดเร็ว เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถทราบหรือตรวจสอบ
ความคืบหน้าของการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมได้

ในปัจจุบัน “ศาลรัฐธรรมนูญ” ในฐานะที่เป็น “หน่วยงานในกระบวนการ
ยุติธรรม” ได้จัดให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ ระบบงานคดีรัฐธรรมนูญอิเล็กทรอนิกส์
(e-Filing หรือ e-Service) แล้ว แต่อย่างไรก็ตาม แต่ยังมีข้อจำกัดที่ให้บริการแก่เฉพาะ “คู่กรณี”
ที่ลงทะเบียนการใช้งานและต้องดำเนินการทางคดีอย่างต่อเนื่องเท่านั้น ซึ่งเป็นข้อจำกัดและยังไม่ครอบคลุม
กับการให้บริการตามความวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการ
ยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๘ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมี “ระบบติดตามคดีรัฐธรรมนูญ” (Case tracking

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อุยยะพัฒน์

system) เพื่อมาอำนวยความสะดวกแก่ “ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง” ให้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้โดยสะดวกและรวดเร็ว ทั้งนี้ “ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง” สามารถติดตามผ่าน “ระบบติดตามคดีรัฐธรรมนูญ” (e-Tracking System)

QRCode ระบบติดตามคดีรัฐธรรมนูญ (e-TrackingSystem)

รายละเอียดเป็นไปตามข่าวสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖ ซึ่งในวันนี้เป็นวันที่พระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ มีผลบังคับใช้ และเป็นวันที่ศาลรัฐธรรมนูญออกประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖ พร้อมทั้งเปิดให้บริการ “ระบบติดตามคดีรัฐธรรมนูญ” (e-Tracking System) และ “หน้าเว็บเพจ” (Web Page) แสดงความคืบหน้าของคดีที่น่าสนใจและอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ให้แก่ คู่กรณีและประชาชนทั่วไป เพื่อที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในการได้รับการรับรองและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของตนเองอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม อันสอดคล้องกับพันธกิจหลักของศาลรัฐธรรมนูญที่จะสร้างบรรทัดฐานในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพให้แก่ประชาชนดังที่ศาลรัฐธรรมนูญได้ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวเสมอมา และจะรักษาเจตนารมณ์ในการพิทักษ์สิทธิและเสรีภาพของประชาชนสืบต่อไป

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อุษะพัฒน์

ข้อ ๑ ชื่อกฎหมาย

“ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖”

เป็นไปตามรูปแบบของการออกกฎหมายที่ต้องมีชื่อกฎหมาย โดยมีลักษณะของชื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาในกฎหมายลำดับรองที่ออกด้วย ซึ่งประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖ ออกตามความในพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๖ อันเป็นเรื่องกรอบระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญที่ต้องประกาศและเผยแพร่ในรูปแบบที่ประชาชนสามารถเข้าถึงและเข้าใจได้โดยง่าย และพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๘ อันเป็นเรื่องที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องจัดให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้โดยสะดวกและรวดเร็ว

ซึ่งย่อมเป็นไปตามมาตรา ๒๕๘ ง. ด้านกระบวนการยุติธรรม (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม โดยให้มีการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจน เพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า สมควรกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมขึ้น เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบได้ว่าหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม จะพิจารณาเรื่องที่อยู่ระหว่างการดำเนินงานเสร็จสิ้นเมื่อใด รวมทั้งตรวจสอบความคืบหน้าได้ อันจะยังประโยชน์ให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยสะดวกและรวดเร็ว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้^{๑๑}

นอกจากนั้น หากพิจารณาในเบื้องต้นแล้วกฎหมายฉบับนี้ยังเป็นสิ่งที่ดำเนินการให้เป็นไปตามหมวด ๖ แผนนโยบายแห่งรัฐ ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “รัฐพึงจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทุกด้านให้มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ และให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควร” โดยเป็นการให้ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม (access to justice) อันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่สำคัญอย่างหนึ่งของมนุษย์^{๑๒}

^{๑๑} หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕

^{๑๒} <https://www.stou.ac.th/Schoolnew/polsci/UploadedFile/82427-14.pdf> (สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๕) เป็นเอกสารสารคำบรรยายของประพิน นุชเปี่ยม. เอกสารการสอนประจำชุดวิชา ๘๒๔๒๗ การพัฒนามนุษย์ในบริบทโลก หน่วยที่ ๑๔ การเข้าถึงความยุติธรรมและธรรมาภิบาล ระดับปริญญาตรี สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. หน้า ๑ - ๕๗.

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อวยะพัฒน์

ข้อ ๒ วันมีผลใช้บังคับกฎหมาย

“ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖ เป็นต้นไป”

เนื่องด้วยพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๒ บัญญัติว่า “พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป” ซึ่งจะเริ่มมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๕ เป็นต้นไป

ดังนั้น เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายในส่วนของ “ศาลรัฐธรรมนูญ” โดยเฉพาะในส่วนของการประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖ จึงได้กำหนดให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖ เป็นต้นไป ในวันเดียวกันกับพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ มีผลบังคับใช้ด้วย

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อุษะพัฒน์

ข้อ ๓ กรอบระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของ ศาลรัฐธรรมนูญ

“ข้อ ๓ ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ หรือพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายอื่น ให้คดีที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจการพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมี
กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จในการพิจารณาภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญได้รับคำร้อง เว้นแต่กรณี
ไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลรัฐธรรมนูญอาจกำหนด
ระยะเวลาใหม่ที่คาดว่าจะแล้วเสร็จโดยเร็วที่สุดก็ได้”

เนื่องด้วยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการ
ยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้บัญญัติให้มีการกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จในการพิจารณาเรื่องในชั้นตอนต่าง ๆ
ในกระบวนการยุติธรรมตลอดจนประกาศและเผยแพร่ในรูปแบบที่ประชาชนสามารถเข้าถึงและเข้าใจได้
โดยง่าย ดังนั้น จึงได้มีการออกข้อ ๓ แห่งประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานใน
กระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖ โดยสามารถแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน อันได้แก่

ส่วนแรก กรอบระยะเวลาในกรณีที่มีบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ หรือพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายอื่น กำหนดไว้อยู่แล้ว

ส่วนที่สอง กรอบระยะเวลาโดยทั่วไป ในกรณีไม่มีรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายกำหนด
ระยะเวลาการพิจารณาคดีไว้

ส่วนที่สาม กรณีไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาโดยทั่วไป ๑ ปี นับแต่วันที่
ศาลรัฐธรรมนูญได้รับคำร้อง ตามที่กำหนดไว้ในส่วนที่สอง
มีรายละเอียด ดังนี้

ส่วนแรก กรอบระยะเวลาในกรณีที่มีบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ หรือพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายอื่น กำหนดไว้อยู่แล้ว

โดยเป็นไปตามข้อ ๓ ในส่วนแรกที่กำหนดว่า “ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติของ
รัฐธรรมนูญ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายอื่น” โดยมีรายละเอียด ดังนี้

(๑) กรอบระยะเวลาในกรณีที่มีบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ในคดีบางประเภท ซึ่งในปัจจุบันมี ๕ กรณี ดังตาราง

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อูยะพัฒน์

กระบวนการยุติธรรม	ระยะเวลา	รัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
<p>กรอบเวลาในการพิจารณาคดีบางประเภท มี ๕ กรณี</p>	<p>๑) คดีที่วินิจฉัยกรณีที่ประชาชนหรือชุมชนฟ้องหน่วยงานของรัฐเพื่อให้ได้รับประโยชน์ ตามรัฐธรรมนูญ หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ</p> <p>- ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๑๒๐ วัน นับแต่วันที่รับคำร้อง</p> <p>๒) คดีที่วินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ กรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการกระทำการใดเพื่อให้ตนมีส่วนโดยตรงหรือโดยอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่ายหรือไม่</p> <p>- ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับความเห็นดังกล่าว</p> <p>๓) คดีที่วินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของเงื่อนไขการตราพระราชกำหนด</p> <p>- ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่รับเรื่อง</p> <p>๔) คดีที่วินิจฉัยหนังสือสัญญาใดต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาหรือไม่</p> <p>- ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่รับคำขอ</p> <p>๕) คดีที่วินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม</p> <p>- ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่รับคำขอ</p>	<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๕ วรรคสาม</p> <p>รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ วรรคสาม</p> <p>รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๓</p> <p>รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๘</p> <p>รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๖ (๙)</p>

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อวยยะพัฒน์

(๒) กรอบระยะเวลาในกรณีที่มีบทบัญญัติพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ และกฎหมายอื่น ๆ เช่น ระเบียบศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยการบริหารจัดการงานคดี พ.ศ. ๒๕๖๓ กำหนดไว้ นอกจากนั้น ยังมีแนวทางการปฏิบัติงานด้านคดีกำหนดไว้ดังตาราง

ข้อ	กระบวนการยุติธรรม	ระยะเวลา	กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
๑.	กรอบเวลาในการพิจารณาคดี	การพิจารณาของศาลต้องเป็นไปโดยรวดเร็วตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ	<u>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๗ วรรคสอง</u>
๒.	กรอบเวลาในการพิจารณารับคำร้อง	<p>๑) กรณีที่มีการแต่งตั้งคณะตุลาการ</p> <p>ก. กรอบระยะเวลาในการดำเนินการของคณะตุลาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๙</p> <ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาลส่งเรื่องให้คณะตุลาการภายใน ๒ วัน นับแต่วันที่หน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาลได้รับคำร้องตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ - คณะตุลาการมีอำนาจตรวจและมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยภายใน ๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาล <p>ข. กรอบระยะเวลาในการดำเนินการของศาลกรณีที่คณะตุลาการมีความเห็นสั่งไม่รับคำร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๙ วรรคสาม</p>	<u>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๙</u>

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอติเทพ อวยยะพัฒน์

ข้อ	กระบวนการยุติธรรม	ระยะเวลา	กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
		<p>- กรณีคณะตุลาการมีความเห็นควรสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยให้เสนอศาลพิจารณาภายใน <u>กำหนดเวลา ๕ วัน</u> นับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาล และให้ศาลพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน <u>๕ วัน</u></p> <p>๒) กรณีที่ไม่มีการแต่งตั้งคณะตุลาการ ให้ศาลพิจารณาและมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาหรือไม่ภายใน <u>๕ วัน</u> นับแต่วันที่หน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาล ได้รับคำร้อง</p>	
๓.	ความเร่งด่วนตามประเภทคำร้อง	<p>๑) ด่วนที่สุด ได้แก่ คำร้องที่รัฐธรรมนูญ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด (พิจารณาตาม หัวข้อ (๑). กรอบเวลาในการพิจารณาคดีบางประเภทมี ๕ กรณี ในหัวข้อข้างต้น)</p> <p>๒) ด่วน ได้แก่ คำร้องที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นสมควรกำหนด</p> <p>๓) ปกติ ได้แก่ คำร้องที่ไม่ใช่ตาม ๑) และ ๒)</p>	ระเบียบศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยการบริหารจัดการงานคดี พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๘
๔.	กรอบเวลาในการแจ้งคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ	แจ้งคำสั่งให้คู่กรณีทราบ พร้อมสำเนาคำสั่ง ภายใน <u>๓๐ วัน</u> นับแต่วันที่ศาลลงมติซึ่งเป็นวันที่ปรากฏในคำสั่ง	แนวทางการปฏิบัติงานด้านคดี

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อูยยะพัฒน์

ข้อ	กระบวนการยุติธรรม	ระยะเวลา	กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
๕.	กรอบระยะเวลาในการประกาศคำวินิจฉัยในราชกิจจานุเบกษาและเผยแพร่ความเห็นส่วนตัวของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ	๑) คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษาภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ มีคำวินิจฉัย ๒) ความเห็นส่วนตัวของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ต้องเผยแพร่ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ มีคำวินิจฉัย	พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๕
๖.	กรอบระยะเวลาในการจัดทำประกาศผลแห่งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญส่งไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา	ในกรณีที่ศาลมีคำวินิจฉัยคดีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๓ มาตรา ๒๑๒ มาตรา ๒๑๓ หรือมาตรา ๒๓๑ (๑) ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาลจัดทำประกาศผลแห่งคำวินิจฉัยของศาลส่งไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาโดยเร็ว	พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๖ วรรคสี่

หมายเหตุ ในขั้นตอนต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๖ ย่อมต้องพิจารณาประกอบกับพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๔ อันเป็นวัตถุประสงค์ของกฎหมายที่มุ่งให้ “ศาลรัฐธรรมนูญ” ในฐานะที่เป็น “หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม” ต้องกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมในทุกขั้นตอนให้ชัดเจนด้วย ดังนั้น นอกจากกำหนดระยะเวลาที่กล่าวมาแล้วข้างต้นตามตาราง จึงต้องเป็นภารกิจที่ “ศาลรัฐธรรมนูญ” ในฐานะที่เป็น “หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม” ต้องดำเนินการกำหนดกรอบระยะเวลาต่อไป

อนึ่ง เพื่อให้ง่ายต่อการพิจารณาขั้นตอนการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญในภาพรวม จึงมีคำอธิบายกรอบระยะเวลาการดำเนินงานพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งเผยแพร่ให้แก่คู่กรณีและประชาชนได้ทราบในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและใช้ประกอบการอธิบายให้แก่ผู้ร้อง ผู้ถูกร้อง ผู้เกี่ยวข้อง และประชาชน ที่เข้ามาดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อศาลรัฐธรรมนูญ โดยจัดแบ่งออกเป็น ๓ ขั้นตอน ได้แก่ (๑) ขั้นตอนการรับคำร้อง (๒) ขั้นตอนการพิจารณาคดีหลังจากศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งรับคำร้อง และ (๓) ขั้นตอนการแจ้งคำวินิจฉัยและคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อวยยะพัฒน์

(๑) ขั้นตอนการรับคำร้อง

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาสั่งรับหรือไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยภายใน ๑๒ วัน นับแต่วันที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้รับคำร้องครบถ้วน ทั้งนี้ ระยะเวลาข้างต้นศาลรัฐธรรมนูญอาจยื่นหรือขยายได้ตามความจำเป็น เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

หากศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยจะมีหนังสือแจ้งให้ผู้ร้องทราบโดยเร็วและดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป แต่หากพิจารณาแล้วมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญจะดำเนินการจัดทำเป็นคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

(๒) ขั้นตอนการพิจารณาคดีหลังจากศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งรับคำร้อง

(๒.๑) กรณีที่มีรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายกำหนดระยะเวลาการพิจารณาคดีไว้

๑) คดีที่ประชาชนหรือชุมชนฟ้องหน่วยงานของรัฐเพื่อให้ได้รับประโยชน์ตามรัฐธรรมนูญหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๕ มีกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จในการพิจารณาภายใน ๑๒๐ วัน นับแต่วันที่รับคำร้อง

๒) คดีเกี่ยวกับการวินิจฉัยว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือ กรรมการการกระทำการใดเพื่อให้อนมีส่วนโดยตรงหรือโดยอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ มีกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จในการพิจารณาภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับความเห็น

๓) คดีที่ขอให้ศาลพิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของพระราชกำหนดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๓ มีกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จในการพิจารณาภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่รับเรื่อง

๔) คดีเกี่ยวกับหนังสือสัญญาที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๘ มีกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จในการพิจารณาภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่รับคำขอ

๕) คดีเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๖ (๙) มีกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จในการพิจารณาภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่รับเรื่อง

(๒.๒) กรณีที่ไม่มีรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายกำหนดระยะเวลาการพิจารณาคดีไว้

คดีที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจการพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญนอกจากคดีตามข้อ ๒.๑ มีกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จในการพิจารณาภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญได้รับคำร้อง เว้นแต่เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลรัฐธรรมนูญอาจกำหนดระยะเวลาใหม่ที่คาดว่าจะแล้วเสร็จโดยเร็วที่สุดก็ได้

(๓) ขั้นตอนการแจ้งคำวินิจฉัยและคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

๓.๑) กรณีคำวินิจฉัย

๑) คดีที่มีคู่กรณี ศาลรัฐธรรมนูญจะนัดลงมติและอ่านคำวินิจฉัยให้คู่กรณีฟัง คู่กรณีสามารถขอคัดถ่ายคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญได้เมื่อพ้นระยะเวลาที่ศาลรัฐธรรมนูญกำหนดในวันอ่านคำวินิจฉัย

๒) คดีที่ไม่มีผู้ถูกร้อง ศาลรัฐธรรมนูญจะแจ้งคำวินิจฉัยให้ผู้ร้องทราบภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญลงมติ

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอติเทพ อวยยะพัฒน์

๓.๒) กรณีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยหรือจำหน่ายคดี

ศาลรัฐธรรมนูญจะแจ้งคำสั่งให้คู่กรณีทราบภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญลงมติ

ส่วนที่สอง กรอระยะเวลาโดยทั่วไป ในกรณีไม่มีรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายกำหนดระยะเวลาการพิจารณาคดีไว้

คดีที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจการพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญนอกจากคดีตามส่วนแรก มีกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จในการพิจารณาภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญได้รับคำร้อง อันเป็นกรอระยะเวลาในภาพรวมของคดีที่ยังไม่มีการกำหนดระยะเวลาตามที่กล่าวมาแล้วในส่วนแรก

โดยเป็นไปตามความในข้อ ๓ ในส่วนที่สองที่กำหนดว่า “... ให้คดีที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจการพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมีกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จในการพิจารณาภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญได้รับคำร้อง ...”

ส่วนที่สาม กรณีไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาโดยทั่วไป ๑ ปี นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญได้รับคำร้อง ตามที่กำหนดไว้ในส่วนที่สอง

ประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ ๓ ในตอนท้าย ได้กำหนดข้อยกเว้นไว้ว่า “... เว้นแต่กรณีไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลรัฐธรรมนูญอาจกำหนดระยะเวลาใหม่ที่คาดว่าจะแล้วเสร็จโดยเร็วที่สุดก็ได้” ซึ่งเป็นการกำหนดให้สอดคล้องกับความในมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่บัญญัติว่า “ให้ผู้รับผิดชอบดำเนินงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๖ หากไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ให้บันทึกเหตุแห่งความล่าช้าให้ปรากฏ ตลอดจนกำหนดระยะเวลาที่คาดว่าจะแล้วเสร็จโดยเร็วที่สุด พร้อมทั้งรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบทุกครั้งเพื่อพิจารณาสั่งการ แล้วให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมแจ้งให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบถึงเหตุแห่งความล่าช้า ตลอดจนกำหนดระยะเวลาที่คาดว่าจะแล้วเสร็จโดยเร็วที่สุด ทั้งนี้ การรายงานและการแจ้งให้เป็นไปตามวิธีการที่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมกำหนด ซึ่งต้องมีหลักฐานที่สามารถตรวจสอบได้”

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อุษะพัฒน์

ข้อ ๔ ระบบติดตามคดีรัฐธรรมนูญ

“ข้อ ๔ ให้มีระบบติดตามคดีรัฐธรรมนูญเป็นระบบเทคโนโลยีสารสนเทศตาม
มาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ เพื่อให้
ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้โดยสะดวกและรวดเร็ว”

เนื่องด้วยความในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานใน
กระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญในฐานะที่เป็นหน่วยงานในกระบวนการ
ยุติธรรมต้องจัดให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือวิธีการอื่นใดที่มี “ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง” และ “ประชาชน”
สามารถเข้าถึงข้อมูลได้โดยสะดวกและรวดเร็ว เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือประชาชน สามารถทราบหรือ
ตรวจสอบความคืบหน้าของการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมได้ ทั้งนี้ ศาลรัฐธรรมนูญจึงได้จัดให้มี
“ระบบติดตามคดีรัฐธรรมนูญ” (e-Tracking System) และ “หน้าเว็บเพจ” (Web Page) แสดงความ
คืบหน้าของคดีที่น่าสนใจและอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ให้แก่ คู่กรณีและประชาชนทั่วไป
อันเป็นไปตามความในข้อ ๔ แห่งประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานใน
กระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖ โดยสามารถแบ่งระบบเทคโนโลยีสารสนเทศตาม
ความในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
ออกเป็น ๒ กรณี

กรณีแรก คดีที่มีผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ

พระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
มาตรา ๘ วรรคสอง ได้บัญญัติให้สิทธิแก่ “ประชาชน” สามารถเข้าถึงข้อมูลทางระบบเทคโนโลยี
สารสนเทศหรือวิธีการอื่นใดได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมนั้นกำหนด
ดังนั้น “ศาลรัฐธรรมนูญ” ในฐานะที่เป็น “หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม” ต้องกำหนดหลักเกณฑ์
และวิธีการต่อไปด้วย โดยในปัจจุบันศาลรัฐธรรมนูญได้จัดแสดงใน “หน้าเว็บเพจ (Web Page)”
โดยแสดงความคืบหน้าของคดีที่น่าสนใจและอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

QRCode เว็บเพจ คดีที่น่าสนใจและอยู่ระหว่างการพิจารณา

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖ ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอติเทพ อุยยะพัฒน์

กรณีที่สอง คดีโดยทั่ว ๆ ไป

พระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติให้สิทธิแก่ “ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง” สามารถเข้าถึงข้อมูลทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือวิธีการอื่นใดได้โดยสะดวกและรวดเร็ว เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถทราบหรือตรวจสอบความคืบหน้าของการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมได้

ในปัจจุบัน “ศาลรัฐธรรมนูญ” ในฐานะที่เป็น “หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม” ได้จัดให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ ระบบงานคดีรัฐธรรมนูญอิเล็กทรอนิกส์ (e-Filing หรือ e-Service) แล้ว แต่อย่างไรก็ตาม แต่ยังมีข้อจำกัดที่ให้บริการแก่เฉพาะ “คู่กรณี” ที่ลงทะเบียนการใช้งานและต้องดำเนินการทางคดีอย่างต่อเนื่องเท่านั้น ซึ่งเป็นข้อจำกัดและยังไม่ครอบคลุมกับการให้บริการตามความวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๘ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมี “ระบบติดตามคดีรัฐธรรมนูญ” (Case tracking system) เพื่อมาอำนวยความสะดวกแก่ “ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง” ให้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้โดยสะดวกและรวดเร็ว ทั้งนี้ “ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง” สามารถติดตามผ่าน “ระบบติดตามคดีรัฐธรรมนูญ” (e-Tracking System)

QRCode ระบบติดตามคดีรัฐธรรมนูญ (e-TrackingSystem)

รายละเอียดเป็นไปตามข่าวสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖ ซึ่งในวันนี้เป็นวันที่พระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ มีผลบังคับใช้ และเป็นวันที่ศาลรัฐธรรมนูญออกประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖ พร้อมทั้งเปิดให้บริการ “ระบบติดตามคดีรัฐธรรมนูญ” (e-Tracking System) และ “หน้าเว็บเพจ” (Web Page) แสดงความคืบหน้าของคดีที่น่าสนใจและอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ให้แก่ คู่กรณีและประชาชนทั่วไป เพื่อที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในการได้รับการรับรองและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของตนเองอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม อันสอดคล้องกับพันธกิจหลักของศาลรัฐธรรมนูญที่จะสร้างบรรทัดฐานในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพให้แก่ประชาชนดังที่ศาลรัฐธรรมนูญได้ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวเสมอมา และจะรักษาเจตนารมณ์ในการพิทักษ์สิทธิและเสรีภาพของประชาชนสืบต่อไป

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อวยยะพัฒน์

ข้อ ๕ ผู้รักษาการตามกฎหมาย

“ข้อ ๕ ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญรักษาการตามประกาศนี้”

เนื่องด้วยความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่บัญญัติว่า “ให้นายกรัฐมนตรี ประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานศาลรัฐธรรมนูญ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ประธานกรรมการการเลือกตั้ง ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และอัยการสูงสุด รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจของตน”

ดังนั้น เมื่อมีการออกประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖ จึงได้กำหนดให้ “ประธานศาลรัฐธรรมนูญ” เป็นผู้มีรักษาการประกาศฉบับนี้

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อูยะพัฒน์

ส่วนที่ ๒

ความเป็นมาของพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕

๑. ความเป็นมาในขั้นการยกร่างของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

๑.๑ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม มีหนังสือที่ นร ๑๑๐๑ (กปป ๐๔)/ว ๒๓ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๑ เชิญเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ และเจ้าหน้าที่ ๑ ท่าน เข้าร่วมการประชุมรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติระยะเวลาการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ในวันอังคารที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ระหว่างเวลา ๐๘.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. ณ โรงแรมเจ้าพระยาปาร์ค ถนนรัชดาภิเษก กรุงเทพฯ

๑.๒ เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้มอบหมายให้นายอดิเทพ อูยะพัฒน์ ผู้เชี่ยวชาญด้านคดี และสืบตำรวจโท มนตรี แดงศรี ผู้อำนวยการกลุ่มงานนิติการ เข้าร่วมประชุมตามข้อ ๑.๑ (บันทึกข้อความที่ ศร ๐๐๐๔.๔/๓๕๒ ลงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑)

เอกสารหัวข้อ ๑.๑ และ ๑.๒

https://drive.google.com/file/d/1kTfV734yL8ODgupO4jBf5wvRFOs0IDL1/view?usp=share_link

๑.๓ ข้าพเจ้า นายอดิเทพ อูยะพัฒน์ ได้จัดทำรายงานผลการประชุมรับฟังความคิดเห็น ดังนี้ การประชุมรับฟังความคิดเห็นดังกล่าวได้จัดให้มีกำหนดการแบ่งออกเป็น ๒ ช่วง
ช่วงแรก เป็นการอภิปรายเรื่องร่างพระราชบัญญัติระยะเวลาการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... โดยกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมและอนุกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อุยยะพัฒน์

ช่วงที่สอง เป็นการประชุมกลุ่มย่อย โดยแบ่งออกเป็น ๔ กลุ่ม โดยกลุ่มที่ ๑ และกลุ่มที่ ๒ ใน
เรื่องร่างพระราชบัญญัติระยะเวลาการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. .... และกลุ่ม ๓ และกลุ่ม ๔
เป็นเรื่องร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
ทั้งนี้ ข้าพเจ้า นายอดิเทพ อุยยะพัฒน์ ได้เข้าร่วมในกลุ่มที่ ๑ ในเรื่องร่างพระราชบัญญัติ
ระยะเวลาการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. .... ซึ่งมีพลเอก กฤษณะ บวรรัตนารักษ์ และ
นายศุภกิจ แย้มประชา ทำหน้าที่เป็นผู้นำการประชุมกลุ่มย่อย โดยข้าพเจ้ามีข้อเสนอต่อที่ประชุม ๖
ประการ ดังนี้

๑) ในส่วนของบทนิยามศัพท์คำว่า “หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม” มีการกำหนดที่ไม่
สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน โดยมีการผสมผสานกันหลากหลาย กล่าวคือ

องค์กรตามรัฐธรรมนูญ ได้แก่ ศาล

องค์กรตุลาการขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ ได้แก่ สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงาน
คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

หน่วยงานทางปกครองที่เป็นส่วนราชการ ได้แก่ กระทรวงยุติธรรม กระทรวงมหาดไทย
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ กรมพระ
ธรรมนูญ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

องค์กรเอกชน ได้แก่ สภานายความ

นอกจากนี้ยังมีการกำหนดให้หน่วยงานอื่นที่มีอำนาจตามกฎหมายซึ่งเกี่ยวข้องกับ
การดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ดังนั้น ข้าพเจ้าจึงมีข้อเสนอให้มีการทบทวนการกำหนดลักษณะของคำว่า “หน่วยงานใน
กระบวนการยุติธรรม” ในลักษณะที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน เช่น ให้กำหนดเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ
ส่วนราชการ และองค์กรเอกชน โดยไม่จำเป็นต้องกำหนดในส่วนขององค์กรตุลาการขององค์กรตามรัฐธรรมนูญอีก
เนื่องจากต้องอยู่ภายใต้องค์กรตามรัฐธรรมนูญอยู่แล้ว

๒) ในส่วนของบทนิยามศัพท์คำว่า “การดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม” มีการระบุไว้
แต่เพียงการดำเนินงานตามกระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง อาญา และปกครอง ซึ่งในรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๓๐ (๗) ได้บัญญัติให้มีพระราชบัญญัติว่าด้วย
วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ตลอดจนก็มีการตราเป็นพระราชบัญญัติว่าด้วยวิธีพิจารณาของ
ศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ แล้ว ประกอบกับในร่างมาตรา ๓ ได้กำหนดให้ “ศาล” หมายความว่า
ศาลรัฐธรรมนูญด้วย และในร่างมาตรา ๑๑ ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้ร่วมรักษาการตาม
ร่างพระราชบัญญัตินี้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจและหน้าที่ของตน

ดังนั้น ข้าพเจ้าจึงมีข้อเสนอให้เพิ่มโดยระบุกระบวนการยุติธรรมทางรัฐธรรมนูญในบท
นิยามศัพท์ของคำว่า “การดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม” ด้วย

๓) ในส่วนของบทนิยามศัพท์คำว่า “ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง” ซึ่งในบทนิยามจะมีการระบุบุคคล
ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม ในส่วนของศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำว่า “คู่กรณี” “ผู้ร้อง” “ผู้ถูกร้อง”

ดังนั้น จึงเห็นควรให้เพิ่มคำว่า “คู่กรณี” ในบทนิยามศัพท์คำว่า “ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง” ด้วย

๔) ด้วยคำว่า “ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง” มีการให้ความหมายที่กว้างขวาง จนอาจมีปัญหาในทาง
ปฏิบัติ ได้แก่ การแจ้งผลต่าง ๆ ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบตามมาตรา ๖ วรรคสอง มาตรา ๗ และ
มาตรา ๘ กับบุคคลทุกคนตามบทนิยาม อาจจะเป็นภาระต่อหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม

ดังนั้น ข้าพเจ้าจึงมีข้อเสนอให้มีการกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำในการแจ้งผลต่าง ๆ เฉพาะคู่กรณี
หรือคู่ความ หรือผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลที่ได้เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมเป็นอย่างน้อย และหากว่า

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อวยยะพัฒน์

หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเห็นว่าเพื่อประโยชน์ในกระบวนการยุติธรรม ย่อมจะแจ้งผลไปยัง
นายความ ผู้รับมอบอำนาจ หรือประชาชนผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องในขั้นตอนด้วยก็ได้ อันจะเป็นการลด
ภาระในการปฏิบัติตามกฎหมาย

๕) ด้วยความมุ่งหมายของกฎหมายฉบับนี้มุ่งให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลได้
โดยสะดวกและรวดเร็ว (ร่างมาตรา ๗)

ดังนั้น ข้าพเจ้าจึงมีข้อเสนอเพื่อให้กฎหมายมีผลใช้บังคับได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ จึงควรที่
จะมีการจัดทำแนวทางอันเป็นเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำในการจัดให้มีระบบที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถเข้าถึง
ข้อมูลได้โดยสะดวกและรวดเร็วด้วย เช่น การเผยแพร่ทางเว็บไซต์ตลอดจนการตีพิมพ์ประกาศในหน่วยงานใน
กระบวนการยุติธรรมนั้น เป็นต้น

๖) ในมาตราการรักษาการตามกฎหมาย (มาตรา ๑๑) เหตุใดจึงมีการระบุผู้รักษาการแค่ ๖
คน ได้แก่ ตัวแทนฝ่ายบริหาร ได้แก่ นายกรัฐมนตรี ตัวแทนศาล ได้แก่ ประธานศาลฎีกา ประธาน
ศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด ตัวแทนองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ได้แก่ อัยการสูงสุด ประธาน
กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และประธานกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งพบว่า ยังขาด
ตัวแทนบางส่วนที่น่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องด้วย แต่ไม่อยู่เป็นผู้รักษาการตามกฎหมาย เช่น ตัวแทนจากศาล
ทหาร หรือตัวแทนจากองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญอื่น เช่น คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นต้น

ดังนั้น ข้าพเจ้าจึงมีข้อเสนอให้เพิ่มตัวแทนจากศาลทหารหรือตัวแทนจากองค์กรอิสระตาม
รัฐธรรมนูญอื่นเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายฉบับนี้ด้วย
(บันทึกข้อความที่ ศร ๐๐๐๑/๒๓๘ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑)

เอกสารหัวข้อ ๑.๓

https://drive.google.com/file/d/1jb-tHPpB6WOGSMLelXMA3F3ljzT_F_s1/view?usp=sharing

อนึ่ง ในภายหลัง เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๑ มีการออก “ประกาศสำนักงาน
คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติ
ระยะเวลาในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ....”^{๑๓} เพื่อรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง

^{๑๓} <https://www.nesdc.go.th/download/document/SAC/RF/RF04.pdf> (สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๕)

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อวยยะพัฒน์

วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ อันเป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญ
มาตรา ๗๗ วรรคสอง^{๑๔}

---

^{๑๔} รัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๗ วรรคสอง บัญญัติว่า “ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของ
ผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็น
และการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกชั้นตอน เมื่อกฎหมายมีผล
ใช้บังคับแล้ว รัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกรอบระยะเวลาที่กำหนดโดยรับฟังความคิดเห็นของ
ผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย เพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป”

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อุยยะพัฒน์

๒. ความเป็นมาในชั้นการเสนอร่างกฎหมายต่อคณะรัฐมนตรี

๒.๑ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/ว(ล) ๓๗๘๙๔ ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ เรียบ เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีภายในวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๑

๒.๒ ท่านเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้มอบหมายให้นายอดิเทพ อุยยะพัฒน์ ผู้เชี่ยวชาญ ด้านคดี พิจารณาเสนอความเห็นเพื่อที่กลุ่มงานนิติการจะได้จัดส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีต่อไป (บันทึกข้อความที่ ศร ๐๐๐๔.๔/๕๘๓ ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑)

เอกสารหัวข้อ ๒.๑ และข้อ ๒.๒

https://drive.google.com/file/d/1Vt9sxb8VL4LxVePBHGGr3rchj5NoXz5s/view?usp=share_link

๒.๓ จากที่ข้าพเจ้าได้เคยรายงานผลการเข้าร่วมการรับฟังความคิดเห็นรายละเอียดปรากฏตาม หัวข้อ ๑.๓ ปรากฏว่าได้มีการปรับปรุงร่างกฎหมายตามแนวทางที่เสนอมาเกือบครบทุกประเด็น ดังนี้

๒.๓.๑ ร่างมาตรา ๓ บทนิยามศัพท์

๑) คำว่า “หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม” ได้ดำเนินการแก้ไขถ้อยคำในลักษณะที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน เช่น ให้กำหนดเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ส่วนราชการ และองค์กรเอกชน โดยไม่จำเป็นต้องกำหนดในส่วนขององค์กรธุรกิจขององค์กรตามรัฐธรรมนูญอีก เนื่องจากต้องอยู่ภายใต้บังคับของรัฐธรรมนูญอยู่แล้ว

๒) คำว่า “การดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม” ได้เพิ่มการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมทางรัฐธรรมนูญ

๓) คำว่า “ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง” ได้เพิ่มคำว่า “คู่กรณี” เพื่อให้สอดคล้องกับคำที่ใช้ในส่วนของศาลรัฐธรรมนูญ

๒.๓.๒ ร่างมาตรา ๗ ด้วยความมุ่งหมายของกฎหมายฉบับนี้มุ่งให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลได้โดยสะดวกและรวดเร็ว ดังนั้น จึงได้มีการดำเนินการให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือวิธีการอื่นใดที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลได้โดยสะดวกและรวดเร็ว

ทั้งนี้ ในส่วนที่เสนอความเห็นและไม่ได้รับการปรับแก้เช่นนั้น เป็นกรณีที่ไม่มีผลกระทบกับการดำเนินงานของศาลรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด ได้แก่

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อวยยะพัฒน์

๑) กรณีของบทนิยามศัพท์คำว่า “ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง” มีการให้ความหมายที่กว้างขวาง จนอาจมี
ปัญหาในทางปฏิบัติ ได้แก่ การแจ้งผลต่าง ๆ ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบตามมาตรา ๖ วรรคสอง มาตรา
๗ และมาตรา ๘ กับบุคคลทุกคนตามบทนิยาม อาจจะเป็นภาระต่อหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม

๒) ในมาตราการรักษาการตามกฎหมาย (มาตรา ๑๑) เหตุใดจึงมีการระบุผู้รักษาการแค่ ๖ คน
ได้แก่ ตัวแทนฝ่ายบริหาร ได้แก่ นายกรัฐมนตรี ตัวแทนศาล ได้แก่ ประธานศาลฎีกา ประธาน
ศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด ตัวแทนองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ได้แก่ อัยการสูงสุด ประธาน
กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และประธานกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งพบว่า ยังขาด
ตัวแทนบางส่วนที่น่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องด้วย แต่ไม่อยู่เป็นผู้รักษาการตามกฎหมาย เช่น ตัวแทนจาก
ศาลทหาร หรือตัวแทนจากองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญอื่น เช่น คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นต้น

๒.๔ เนื่องด้วยร่างพระราชบัญญัติระยะเวลาการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. .... ที่
ทางสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ให้สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญให้ความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อ
ประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี เป็นร่างกฎหมายที่มีหลักการที่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๗
ประกอบมาตรา ๒๕๘ ง (๑) อันเป็นประโยชน์ต่อประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้สามารถคาดการณ์และ
ตรวจสอบได้ว่าหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมจะพิจารณาเรื่องที่อยู่ระหว่างการดำเนินงานเสร็จสิ้นเมื่อใด
อันยังประโยชน์ให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น จึงควรให้ความเห็นชอบใน
หลักการ

๒.๕ เมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๑ ท่านเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเห็นชอบและให้นำ
กราบเรียนท่านประธานศาลรัฐธรรมนูญเพื่อโปรดทราบด้วย

เอกสารหัวข้อ ๒.๓ ข้อ ๒.๔ และข้อ ๒.๕

https://drive.google.com/file/d/1sALL_gq0Hksc5zORDS8eUpXpG3dXO-558/view?usp=sharing

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอติเทพ อวยยะพัฒน์

๒.๖ เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๑ ท่านประธานศาลรัฐธรรมนูญ (นายอนุรักษ์ มาประณีต)
รับทราบ ตามข้อ ๒.๕

เอกสารหัวข้อ ๒.๖

https://drive.google.com/file/d/1oO9s_NjGCTe7T2VRT7RLOGd76_7qCTJU/view?usp=share_link

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอติเทพ อุยยะพัฒน์

๓. ความเป็นมาในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑)

๓.๑ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๒/ป ๖๘ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๒ เรื่อง ขอเชิญผู้แทนไปร่วมชี้แจงรายละเอียด ความว่า ด้วยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๑ อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติระยะเวลาในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. .... ตามที่คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมเสนอ และส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้กำหนดให้มีการประชุมคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) เพื่อตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ในวันพฤหัสบดีที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๒ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุม สมภพ โทตระกิตย์ ชั้น ๔ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๓.๒ ในการประชุมตามข้อ ๒.๑ ประกอบด้วย

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) มีรายชื่อ ดังนี้

๑) นายคณิต ณ นคร	ประธานกรรมการ
๒) นายเกียรติจักร วัจนะสวัสดิ์	รองประธานกรรมการ
๓) นายเรวัต ฉ่ำเฉลิม	กรรมการ
๔) นายวิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ	กรรมการ
๕) นายไพโรจน์ วายุภาพ	กรรมการ
๖) นายพรเพชร วิชิตชลชัย	กรรมการ
๗) นายวีระพล ตั้งสุวรรณ	กรรมการ
๘) พลตำรวจเอก ชัชวาลย์ สุขสมจิตร	กรรมการ
๙) นายประทีป เฉลิมภัทรกุล	กรรมการ
๑๐) นายวรรณชัย บุญบำรุง	กรรมการ

ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานศาลปกครอง สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงาน ป.ป.ช. กระทรวงยุติธรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ

๓.๓ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) ได้ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ได้อธิบายหลักการและเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติระยะเวลาในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ....

นอกจากนั้น ก็ได้ให้โอกาสหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ความเห็นประกอบการพิจารณาร่างกฎหมายดังกล่าว ซึ่งสำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงาน ป.ป.ช. กระทรวงยุติธรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้เห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว และมีข้อสังเกตตามที่ได้เคยเสนอไว้ต่อคณะรัฐมนตรี

๓.๔ ข้าพเจ้า นายอติเทพ อุยยะพัฒน์ ได้นำเสนอต่อที่ประชุม ว่าในส่วนของศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญที่มีกรอบระยะเวลาในการรับคำร้อง และการพิจารณาพิพากษาคดี และการดำเนินการภายหลังมีคำวินิจฉัย ตามในร่างมาตรา ๕ แห่งร่างพระราชบัญญัติระยะเวลาในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. .... ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อุษยะพัฒน์

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ และระเบียบศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยการบริหารจัดการงานคดี พ.ศ. ๒๕๕๕ มีรายละเอียด ดังนี้

๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้แก่

- มาตรา ๑๔๔ กรณีการวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ กรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการ การกระทำการใดเพื่อให้ตนมีส่วนโดยตรงหรือโดยอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่ายหรือไม่ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับความเห็น

- มาตรา ๑๗๓ กรณีการวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของเงื่อนไขการตราพระราชกำหนด ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับเรื่อง

- มาตรา ๑๗๘ กรณีการวินิจฉัยหนังสือสัญญาใดต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาหรือไม่ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำขอ

- มาตรา ๒๕๖ กรณีการวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำขอ

๒) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ เช่น

- มาตรา ๔๕ กรณีที่บุคคลหรือชุมชนซึ่งได้รับประโยชน์โดยตรงจากการทำหน้าที่ของรัฐตามรัฐธรรมนูญ หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายใน ๑๒๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำร้อง

- มาตรา ๔๙ การรับคำร้องบัญญัติให้สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญต้องส่งเรื่องที่มีผู้ยื่นคำร้องต่อคณะตุลาการภายใน ๒ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำร้อง และให้คณะตุลาการมีอำนาจตรวจและมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยภายใน ๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับเรื่อง ทั้งนี้ หากคณะตุลาการมีความเห็นควรส่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา ให้เสนอศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับเรื่อง

๓) ระเบียบศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยการบริหารจัดการงานคดี พ.ศ. ๒๕๕๕

- ข้อ ๑๓ แบ่งแยกความเร่งด่วนของคำร้องออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่ ก) ต่วน เป็นกรณีที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้ศาลต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาที่กำหนด และ ข) ปกติ เป็นคำร้องที่ไม่ใช่กรณีตาม ก)

นอกจากนั้น ข้าพเจ้าได้มีข้อเสนอต่อที่ประชุมเพิ่มเติมในกรณีบทนิยามศัพท์คำว่า “ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง” มีการให้ความหมายที่กว้างขวาง จนอาจมีปัญหาในทางปฏิบัติ ได้แก่ การแจ้งผลต่าง ๆ ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบตามมาตรา ๖ วรรคสอง มาตรา ๗ และมาตรา ๘ กับบุคคลทุกคนตามบทนิยาม อาจจะเป็นภาระต่อหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ดังนั้น ข้าพเจ้าจึงมีข้อเสนอให้มีการกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำในการแจ้งผลต่าง ๆ แบ่งออกเป็น ๒ กรณี ได้แก่

๑) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง โดยเฉพาะคู่กรณี หรือคู่ความ หรือผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม ย่อมจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องการแจ้งผลต่าง ๆ ตามมาตรา ๖ วรรคสอง มาตรา ๗ และมาตรา ๘

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอติเทพ อุยยะพัฒน์

๒) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ นอกจาก ๑) หากว่าหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเห็นว่าเพื่อประโยชน์ในกระบวนการยุติธรรม ย่อมจะแจ้งผลไปยังทนายความ ผู้รับมอบอำนาจ หรือประชาชนผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องในขั้นตอนด้วยหรือไม่ก็ได้

การแบ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องออกเป็น ๒ กรณีข้างต้น ย่อมจะเป็นการลดภาระในการปฏิบัติตามร่างกฎหมายฉบับนี้ โดยเฉพาะในการแจ้งผลต่าง ๆ ตามมาตรา ๖ วรรคสอง มาตรา ๗ และมาตรา ๘

๓.๕ ในตอนท้ายของการประชุม คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) พิจารณาแล้วมีความเห็นในเบื้องต้นว่า ร่างพระราชบัญญัติระยะเวลาในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. .... เป็นกฎหมายที่น่าจะมีผลต่อกระบวนการยุติธรรมของศาลยุติธรรมเป็นหลัก โดยเฉพาะในคดีแพ่งและคดีอาญา ซึ่งการชี้แจงให้แคบเช่นนี้ก็เพื่อมิให้กฎหมายต้องไปบังคับกับหน่วยงานอื่น ๆ โดยไม่จำเป็น และย่อมอาจจะเป็นการกระทบต่อความเป็นอิสระในการอำนาจความยุติธรรมของหน่วยงานนั้น ๆ

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) จึงมีความเห็นในเบื้องต้นว่า ในส่วนของศาลรัฐธรรมนูญย่อมน่าจะไม่อยู่ภายใต้บังคับของร่างกฎหมายฉบับนี้ ดังนั้น ในการประชุมคราวต่อไป (วันจันทร์ที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา) จึงไม่ได้เชิญทางผู้แทนสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเข้าร่วมการประชุมในคราวต่อไปด้วย

๓.๖ เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ท่านเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ รับทราบ

เอกสารหัวข้อ ๓.๑ ถึง ๓.๖

https://drive.google.com/file/d/1D5boQ0RK5SHAeU6KmgTg9c_LH2JDR9/view?usp=share_link

แต่อย่างไรก็ตาม ร่างพระราชบัญญัติระยะเวลาในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. .... ที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) ก็ยังคงมีการกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญอยู่ในบังคับของร่างกฎหมายดังกล่าวต่อไป

๓.๗ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๒/๒๕ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติระยะเวลาในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ....

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอติเทพ อุษยะพัฒน์

ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาขอให้แจ้งยืนยันความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวที่ผ่านการตรวจพิจารณาแล้ว เพื่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจะได้ดำเนินการต่อไป

ต่อมาสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีหนังสือ ส่วนที่สุด ที่ ศร ๐๐๐๑/๑๙๔ ลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ แจ้งเห็นชอบในหลักการตามร่างพระราชบัญญัติระยะเวลาในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ....

เอกสารหัวข้อ ๓.๗

https://drive.google.com/file/d/1T33HhNuN2rhQ04z_DOIeClFM6mF0FD56/view?usp=sharing

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มีหนังสือ ส่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๒/๒๕ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติระยะเวลาในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ....

https://drive.google.com/file/d/1vt_6u4sAFLWrRKM-DVEdcK3OkHdv8gJj/view?usp=sharing

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีหนังสือ ส่วนที่สุด ที่ ศร ๐๐๐๑/๑๙๔ ลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ แจ้งเห็นชอบในหลักการตามร่างพระราชบัญญัติระยะเวลาในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ....

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอติเทพ อุษะพัฒน์

๔. ความเป็นมาในชั้นการเสนอร่างกฎหมายต่อคณะรัฐมนตรีภายหลังผ่านการพิจารณาคณะกรรมการ กฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑)

๔.๑ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมมีหนังสือ ที่ นร ๑๑๑๒ (กปป ๐๔)/ว ๑๕
ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓ ขอให้สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญแจ้งยืนยันความเห็นหรือจัดส่งข้อเสนอแนะ
เพิ่มเติมให้กับคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติระยะเวลาใน
การดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. .... ภายในวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๓

เอกสารหัวข้อ ๔.๑

https://drive.google.com/file/d/1kLD_4pph4tacWKqss490M4GYZH8QVx6o/view?usp=share_link

ต่อมาสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ศร ๐๐๐๑/๗๑๒ ลงวันที่ ๕ สิงหาคม
๒๕๖๓ แจ้งเห็นชอบในหลักการตามร่างพระราชบัญญัติระยะเวลาในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม
พ.ศ. ....

เอกสารหัวข้อ ๔.๑ (ต่อ)

https://drive.google.com/file/d/1xdo5UZJa_WQhEE9kMXMxwJLhnxekxZgz/view?usp=sharing

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อูยะพัฒน์

๔.๒ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/ว(ล) ๓๙๔๘๓ ลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๓ ขอให้สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติระยะเวลาในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. .... ซึ่งเสนอโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ภายในวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๓

https://drive.google.com/file/d/1MepO9UEKzMOqAYXXNwV82NBx0GOnx8XC/view?usp=share_link

ต่อมาสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ศร ๐๐๐๑/๗๑๒ ลงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๓ แจ้งเห็นชอบในหลักการตามร่างพระราชบัญญัติระยะเวลาในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ....

<https://drive.google.com/file/d/1SYaA3zN3eXBMnhAp4JgkAI91fhmD41iy/view?usp=sharing>

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อุยยะพัฒน์

๔.๓ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีหนังสือ นร ๐๕๐๓/๓๘๔๓ ลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๔
แจ้งว่า คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔ ลงมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติ
ระยะเวลาในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. .... ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจ
พิจารณาแล้ว ตามที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอ และส่งให้คณะกรรมการ
ประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาก่อนเสนอรัฐสภาต่อไป โดยให้แจ้งประธานรัฐสภาทราบด้วยว่าร่าง
พระราชบัญญัตินี้ได้ตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ ของรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักร ปรากฏตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๓/ ๓๘๔๓ ลงวันที่ ๒๘ มกราคม
๒๕๖๔

เอกสารหัวข้อ ๔.๓

https://drive.google.com/file/d/1bUeiM7t0txMcvtR5Pr6URxTQ3CahrJm/view?usp=share_link

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อุยยะพัฒน์

๕. การเตรียมการของศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขับเคลื่อนร่างพระราชบัญญัติระยะเวลาในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ....

๕.๑ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๑๑๑๒ (กปป๐๔)/ว๗ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๔ แจ่มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔ มีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. .... และได้จัดส่งคณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณา ก่อนเสนอรัฐสภา โดยให้แจ้งประธานรัฐสภาทราบด้วยว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด ๑๖ การปฏิรูป ของรัฐธรรมนูญ จึงเห็นควรสอบถามความคืบหน้าของหน่วยงานในการเตรียมการขับเคลื่อนร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว และขอความอนุเคราะห์มอบหมายผู้แทนของหน่วยงานเป็นผู้ประสานงานกับฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม โดยขอให้แจ้งข้อมูลภายในวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๔

เอกสารหัวข้อ ๕.๑

https://drive.google.com/file/d/1d5tkli-oXbPLfXw3KaddwYvZ6fYxyDVN/view?usp=share_link

๕.๒ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ศร ๐๐๐๑/๒๖๘ ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๔ แจ่มความคืบหน้าในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขับเคลื่อนร่างพระราชบัญญัติระยะเวลาในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. .... ดังนี้

(๑) กำหนดกรอบระยะเวลาในการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม

ด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๐ ได้บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่และอำนาจ ตลอดจนการยื่นคำร้องและเงื่อนไขในการยื่นคำร้อง การพิจารณาวินิจฉัย การทำคำวินิจฉัย และการดำเนินงานของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมเป็นไปตามรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๗ วรรคสอง บัญญัติว่า “การพิจารณาของศาลต้องเป็นไปโดยรวดเร็วตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และข้อกำหนดของศาล” และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๘ บัญญัติว่า “... แต่ข้อกำหนดของศาลดังกล่าวต้องไม่สร้างขั้นตอนหรือก่อให้เกิดความล่าช้าโดยไม่จำเป็น” ซึ่งมีหลักการที่สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ....

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อวยยะพัฒน์

หากพิจารณาในกระบวนการพิจารณาคดี ยังพบว่า รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้กำหนดกรอบเวลาในการพิจารณาคดีไว้อย่างชัดเจน ได้แก่ กรอบเวลาในการพิจารณารับคำร้อง กรอบเวลาในการพิจารณาคดีบางประเภท และกรอบระยะเวลาในการประกาศคำวินิจฉัยในราชกิจจานุเบกษาและเผยแพร่ความเห็นส่วนตัวของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

(๑.๑) กรอบเวลาในการพิจารณารับคำร้อง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๔ ได้กำหนดกรอบการพิจารณารับคำร้องไว้ในทุกประเภทคดี ดังนี้

๑) ในกรณีที่มีการแต่งตั้งคณะตุลาการ

เมื่อมีผู้ยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาลส่งเรื่องให้คณะตุลาการภายใน ๒ วัน นับแต่วันที่หน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาลได้รับคำร้องตามข้อกำหนดของศาล และให้คณะตุลาการดังกล่าวมีอำนาจตรวจและมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยภายใน ๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาล คำสั่งดังกล่าวให้ถือว่าเป็นคำสั่งของศาล

ในกรณีที่คณะตุลาการมีความเห็นควรสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย ให้เสนอศาลพิจารณาภายในกำหนดเวลา ๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาล และให้ศาลพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากคณะตุลาการดังกล่าว หากศาลเห็นพ้องด้วยกับความเห็นนั้น ให้จัดทำเป็นคำสั่งของศาล หากศาลไม่เห็นพ้องด้วย ให้ดำเนินการตามความเห็นของศาล

๒) ในกรณีที่ไม่มีการแต่งตั้งคณะตุลาการ

ให้ศาลพิจารณาและมีคำสั่งว่าจะรับคำร้องไว้พิจารณาหรือไม่ภายใน ๕ วัน นับแต่วันที่หน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาลได้รับคำร้อง

(๑.๒) กรอบเวลาในการพิจารณาคดีบางประเภท

รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้กำหนดกรอบเวลาในการพิจารณาคดีบางประเภทไว้ดังนี้

๑) คดีที่วินิจฉัยกรณีที่ประชาชนหรือชุมชนฟ้องหน่วยงานของรัฐเพื่อให้ได้รับประโยชน์ ตามรัฐธรรมนูญ หมวด ๕ หน้าหนึ่งของรัฐ กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๑๒๐ วัน นับตั้งแต่วันที่รับคำร้อง (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๕ วรรคสาม)

๒) คดีที่วินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ กรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการ กระทบการใดเพื่อให้ตนมีส่วนโดยตรงหรือโดยอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่ายหรือไม่ กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๑๕ วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับความเห็นดังกล่าว (รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ วรรคสาม)

๓) คดีที่วินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของเงื่อนไขการตราพระราชกำหนด กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่รับเรื่อง (รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๓)

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อุยยะพัฒน์

๔) คดีที่วินิจฉัยหนังสือสัญญาใดต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาก่อนหรือไม่ กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำขอ (รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๘)

๕) คดีที่วินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำขอ (รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๖ (๙))

นอกจากนั้น ตามระเบียบศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยการบริหารจัดการงานคดี รัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๘ ก็ได้กำหนดให้มีการแยกประเภทคำร้องให้แยกตามความเร่งด่วน โดยแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท ดังนี้

๑) ด่วนที่สุด เป็นคำร้องที่รัฐธรรมนูญ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายอื่น บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด

๒) ด่วน เป็นคำร้องที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นสมควรกำหนด

๓) ปกติ เป็นคำร้องขอให้พิจารณาวินิจฉัยที่ไม่ใช่ตาม (๑) และ (๒)

(๑.๓) กรอบระยะเวลาในการประกาศคำวินิจฉัยในราชกิจจานุเบกษาและเผยแพร่ความเห็นส่วนตัวของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยคดีใดแล้ว พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๕ ประกอบข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๔๑ ยังได้กำหนดกรอบระยะเวลาให้ต้องประกาศ คำวินิจฉัยในราชกิจจานุเบกษาและเผยแพร่ความเห็นส่วนตัวของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่มามีคำวินิจฉัย

(๒) การเตรียมการระบบสารสนเทศหรือวิธีการอื่นใดที่ประชาชนจะสามารถเข้าถึง ความคืบหน้าของการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม

ในปัจจุบันข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๗ ได้กำหนดช่องทางในการยื่นคำร้องหรือหนังสือต่อศาลรัฐธรรมนูญไว้ ๓ ช่องทาง ดังนี้

๑) ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญด้วยตนเองหรือมอบฉันทะให้บุคคลอื่นดำเนินการแทน

๒) ส่งทางไปรษณีย์

๓) ส่งทางระบบงานคดีรัฐธรรมนูญอิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่น ที่ศาลกำหนด ทั้งนี้ เป็นไปตามประกาศศาลรัฐธรรมนูญ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นคำร้องทาง อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และประกาศสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เรื่อง ข้อปฏิบัติ และเงื่อนไข ประเภท รูปแบบ และขนาดของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ในการยื่นคำร้องหรือหนังสือขอให้ ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยหรือเอกสารอื่นใดทางระบบงานคดีรัฐธรรมนูญอิเล็กทรอนิกส์โดยสามารถ ศึกษารายละเอียดได้ทาง www.constitutionalcourt.or.th หัวข้อ “ยื่นคำร้องทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Filing)” และผู้ยื่นคำร้องหรือหนังสือขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยหรือเอกสารอื่นใดในช่องทางนี้ ย่อมมีหน้าที่ ติดตามความคืบหน้าหรือผลของคำวินิจฉัยหรือคำสั่งเกี่ยวกับคำร้องหรือเอกสารที่ได้ยื่นไว้ซึ่งสำนักงาน

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อวยยะพัฒน์

ศาลรัฐธรรมนูญจะแจ้งผ่านทางระบบงานคดีรัฐธรรมนูญอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้ลงทะเบียนทางไปรษณีย์
อิเล็กทรอนิกส์ หรือช่องทางอื่นตามที่ได้แจ้งไว้ในคำร้องหรือเอกสารอื่นใด

นอกจากนั้น ประชาชนสามารถขอรับคำปรึกษาด้านกฎหมายได้ ๓ ช่องทาง ดังนี้

๑) ติดต่อด้วยตนเอง ณ ที่ทำการศาลรัฐธรรมนูญ อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ศูนย์ราชการเฉลิม
พระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ
๑๐๒๑๐

๒) ติดต่อทางโทรศัพท์ หมายเลข ๐ ๒๑๔๒ ๕๐๗๔ และหมายเลข ๐ ๒๑๔๒ ๕๐๗๕
หรือสายด่วน (Call center) ๑๒๐๑ ในวันและเวลาราชการ

๓) ติดต่อทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ผ่านเว็บไซต์ศาลรัฐธรรมนูญ (www.constitutionalcourt.or.th)
ภายใต้ชื่อ “ปรึกษาคดีรัฐธรรมนูญ” หรือทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) office@constitutionalcourt.or.th

ดังนั้น ประชาชนจึงสามารถสอบถามความคืบหน้าของการดำเนินงานในกระบวนการ
ยุติธรรมหรือขอรับคำปรึกษาด้านกฎหมายตามช่องทางที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

(๓) การมอบหมายผู้ประสานงาน

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมอบหมายให้นายอดิเทพ อวยยะพัฒน์ ผู้เชี่ยวชาญด้านคดี
(โทรศัพท์หมายเลข ๐๘๑ ๙๒๑ ๖๕๓๔ หรือโทรศัพท์หมายเลข ๐ ๒๑๔๑ ๗๖๕๑) เป็นผู้ประสานงาน
กับฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

เอกสารหัวข้อ ๕.๒

https://drive.google.com/file/d/1RuLEqCZ1yTu2rlvya0yM7rXFjOm_rPT/view?usp=sharing

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อุยยะพัฒน์

๕.๓ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งที่ ๑๓/๒๕๖๔ เรื่อง แต่งตั้งที่ปรึกษาและคณะกรรมการเพื่อเตรียมการขับเคลื่อนร่างพระราชบัญญัติระยะเวลาในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมพ.ศ. .... ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔ ลงมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติระยะเวลาในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. .... ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้ว ตามที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอ และส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาก่อนเสนอรัฐสภาต่อไป โดยร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีหลักการให้มีกฎหมายว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม และมีเหตุผลว่าโดยที่มาตรา ๒๕๘ ง. ด้านกระบวนการยุติธรรม (๑) ของรัฐธรรมนูญ บัญญัติให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม โดยมีการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจนเพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า สมควรกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมขึ้น เพื่อให้มีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบได้ว่าหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมจะพิจารณาเรื่องที่อยู่ระหว่างการดำเนินงานเสร็จสิ้นเมื่อใด รวมทั้งตรวจสอบความคืบหน้าได้ อันจะยังประโยชน์ให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยสะดวกและรวดเร็ว ทั้งนี้ ร่างกฎหมายดังกล่าวมีประธานศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายร่วมอยู่ด้วย

เพื่อให้การดำเนินเพื่อเตรียมการขับเคลื่อนร่างพระราชบัญญัติระยะเวลาในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. .... เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เหมาะสม บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของร่างกฎหมายดังกล่าว ศาลรัฐธรรมนูญจึงแต่งตั้งที่ปรึกษาและคณะกรรมการโดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๕.๓.๑ องค์ประกอบ

ที่ปรึกษา

(๑) นายจิรนิติ หะวานนท์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
(๒) นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คณะกรรมการ

(๑) เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ	ประธานกรรมการ
(๒) รองเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ	รองประธานกรรมการ
(๓) นายมนตรี กนกวารี	กรรมการ
(๔) ว่าที่เรือตรี ดิเรก สุขสว่าง	กรรมการ
(๕) ผู้อำนวยการสำนักคดี ๑	กรรมการ
(๖) ผู้อำนวยการสำนักบริหารจัดการคดี	กรรมการ
(๗) ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีดิจิทัล	กรรมการ
(๘) นายอดิเทพ อุยยะพัฒน์	กรรมการและเลขานุการ

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อูยะพัฒน์

(๙) นางสาวชิตชนก เทพสุนทร	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(๑๐) นายศรสวัสดิ์ มลสุวรรณ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(๑๑) นายจักรกฤษณ์ อุตโม	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(๑๒) นายสกุลพงษ์ ตรีสมพงษ์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๕.๓.๒ อำนาจหน้าที่

- (๑) ศึกษาแนวทางการดำเนินการเพื่อเตรียมการขับเคลื่อนร่างพระราชบัญญัติระยะเวลา
ในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ....
- (๒) แต่งตั้งคณะทำงานต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ
- (๓) ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่ประธานศาลรัฐธรรมนูญมอบหมาย

เอกสารหัวข้อ ๕.๓

https://drive.google.com/file/d/1U8LU27OaYbhAY8mhK7ALh29fgbOhIQ2j/view?usp=share_link

(ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งที่ ๑๓/๒๕๖๔

เรื่อง แต่งตั้งที่ปรึกษาและคณะกรรมการเพื่อเตรียมการขับเคลื่อนร่างพระราชบัญญัติระยะเวลา
ในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมพ.ศ. .... ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔)

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอติเทพ อวยยะพัฒน์

๖. การดำเนินการในชั้นรัฐสภา

๖.๑ ในคราวประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๕ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันอังคารที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาได้พิจารณาและลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้

๖.๑.๑ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีหนังสือแจ้งกำหนดการประชุมคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. .... (วาระที่สอง) เป็นครั้งแรกในวันศุกร์ที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ เวลา ๑๐.๐๐ น. ณ ห้องประชุมกรรมการธิการ CB ๔๑๐ ชั้น ๔ อาคารรัฐสภา ทั้งนี้ ท่านเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมอบหมายให้นายอติเทพ อวยยะพัฒน์ ผู้เชี่ยวชาญด้านคดี และนายจักรกฤษณ์ อุตโม นักวิชาการคดีรัฐธรรมนูญ ปฏิบัติการ ไปร่วมชี้แจงแสดงความคิดเห็นต่อที่ประชุมดังกล่าว และได้รายงานผลการประชุมต่อท่านเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

เอกสารหัวข้อ ๖.๑.๑

https://drive.google.com/file/d/1kXe0wGCELFWOUj59BN5Zyc9rjVc1gCLa/view?usp=share_link
(หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/ว(ล)๔๔๓๑ ลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕)

https://drive.google.com/file/d/1oprtmHYNck90hFrrBujSbS2jmEKQydnt/view?usp=share_link
(บันทึกข้อความ ที่ ศร ๐๐๐๕/ว๐๑๓ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ เรื่อง รายงานผลการเข้าร่วมประชุม
คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ....
ครั้งที่ ๑)

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อูยะพัฒน์

๖.๑.๒ ประธานคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลา
ในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. .... มีหนังสือถึงเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
เพื่อขอเชิญท่านหรือผู้แทนเข้าประชุมในวันอังคารที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๕ เวลา ๐๙.๓๐ น. ณ ห้องประชุม
กรรมการสิทธิการ CA ๓๐๘ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา เพื่อเข้าร่วมชี้แจงแสดงความคิดเห็นต่อคณะกรรมการ
ในประเด็นเกี่ยวกับการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในขั้นตอนต่าง ๆ ของศาลรัฐธรรมนูญ และแสดง
ความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างกฎหมายดังกล่าว ทั้งนี้ ให้สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญจัดเตรียมเอกสารประกอบ
การพิจารณา จำนวน ๔๐ ชุด (ถ้ามี)

เอกสารหัวข้อ ๖.๑.๒

https://drive.google.com/file/d/1E2FcbleezwN_Uzzg03GyBhslTMejjixq/view?usp=share_link

๖.๑.๓ ท่านเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมอบหมายให้นายอดิเทพ อูยะพัฒน์
ผู้เชี่ยวชาญด้านคดี เข้าร่วมประชุมเพื่อชี้แจงต่อคณะกรรมการตามข้อ ๖.๑.๒ และเห็นชอบให้ใช้เอกสารที่
แสดงกรอบเวลาในการพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ ระเบียบศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การบริหารจัดการงานคดี พ.ศ. ๒๕๖๓ และแนวทางการปฏิบัติงานด้านคดี เพื่อประกอบการชี้แจงต่อที่
ประชุมคณะกรรมการด้วย

ผลการประชุมคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลา
ในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. .... ครั้งที่ ๓ ในวันอังคารที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๕ เวลา
๐๙.๓๐ น. ณ ห้องประชุมกรรมการสิทธิการ CA ๓๐๘ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา มีรายละเอียดปรากฏตาม
สรุปผลการประชุมฯ และบันทึกการประชุมฯ โดยสรุปดังนี้

๑) ในวันที่ที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญฯ ได้พิจารณาศึกษาการกำหนดระยะเวลา
ดำเนินงานในขั้นตอนต่าง ๆ ของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ประกอบด้วย สำนักงาน
ศาลรัฐธรรมนูญ สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานศาลปกครอง กรมพระธรรมนูญ กรมการสารวัตร
ทหารบก สำนักงานอัยการสูงสุด และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๒) ในส่วนของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ได้ชี้แจงดังนี้

๒.๑) สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อุยยะพัฒน์

๒.๒) กรอบเวลาในการพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ ระเบียบศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยการบริหารจัดการงานคดี พ.ศ. ๒๕๖๓ และแนวทางการปฏิบัติงานด้านคดี

๒.๓) ด้วยในสถิติคดีของศาลรัฐธรรมนูญ ณ วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๕ มีคดีค้างการพิจารณาอยู่เพียง ๑๗ คดี ทั้งนี้ เป็นคำร้องที่รับไว้พิจารณาในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ และ พ.ศ. ๒๕๖๕

๒.๔) ในปัจจุบัน สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีหน่วยงานหลักภายในที่ทำหน้าที่เพื่อรับผิดชอบในการดำเนินการตามร่างกฎหมายฉบับนี้ ได้แก่ สำนักบริหารจัดการคดี เช่น การประสานงานให้คำปรึกษา คำแนะนำ และจัดหาข้อมูลข่าวสารด้านคดีแก่ส่วนราชการอื่นหรือบุคคลภายนอก ประสานงานธุรการทั่วไประหว่างส่วนราชการอื่นที่เกี่ยวข้องกับส่วนราชการต่าง ๆ ในด้านคดี หรือรวบรวมจัดทำ และรายงานสถิติคดีเกี่ยวกับการรับสำนวนคดีของสำนักคดี กลุ่มงานคดี และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบสำนวน ตลอดจนรวบรวม จัดทำทะเบียนสารบบคดี และรายงานสถิติคดีในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ สถิติคำวินิจฉัยหรือคำสั่งในแต่ละปี ประเภทคดี ผู้ยื่นคำร้อง ระยะเวลาในการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาล เป็นต้น

๒.๕) ในปัจจุบัน สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีระบบงานคดีรัฐธรรมนูญอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ การยื่นคำร้องทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-filing) การบริการทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-service) เพื่อติดตามผลของคำร้องหรือหนังสือหรือเอกสารอื่นใดที่ยื่นไว้ในระบบ ตลอดจนระบบการพิจารณาคดีรัฐธรรมนูญผ่านเว็บไซต์ศาลรัฐธรรมนูญ และทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์

๒.๖) เพื่อให้มีหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมสอดคล้องกับการดำเนินคดีบางประเภทของศาลรัฐธรรมนูญ เช่น ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ อาจพิจารณากำหนดให้ “ผู้ตรวจการแผ่นดิน” เป็นหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมด้วย

นอกจากนั้น ในการชี้แจงในครั้งนี้ ได้นำหนังสือความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน ๔๐ เล่ม เผยแพร่ต่อคณะกรรมการวิสามัญด้วย

เอกสารหัวข้อ ๒.๑.๓

https://drive.google.com/file/d/1ac-Dj7tNlt4i1f9tWl0Yz1O8JgO3O6aN/view?usp=share_link

(บันทึกข้อความ ที่ ศร ๐๐๐๕/ว๑๐๔ ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๕ บันทึกข้อความที่ทานเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเห็นชอบให้ใช้เอกสารประกอบการประชุม)

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอติเทพ อูยะพัฒน์

https://drive.google.com/file/d/164XaBdXD9tBWbG7logPDAPO25Vjptwd5/view?usp=share_link
(สรุปผลการประชุมคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานของกระบวนการ
ยุติธรรม พ.ศ. .... ครั้งที่ ๓ ในวันอังคารที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๕)

https://drive.google.com/file/d/1NEGIHOGOrOcmtdjtTF77GL3uGBfodSjM/view?usp=share_link
บันทึกการประชุมคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานของกระบวนการ
ยุติธรรม พ.ศ. .... ครั้งที่ ๓ ในวันอังคารที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๕

https://drive.google.com/file/d/1lrkOkBtViYsyTBpj8vJrnzoNcJHQxW7F/view?usp=share_link
(บันทึกข้อความ ที่ ศร ๐๐๐๕/๑๑๑ ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๕ บันทึกข้อความรายงานผลการประชุมเพื่อชี้แจง
คณะกรรมการสิทธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ....
ครั้งที่ ๓ ในวันอังคารที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๕)

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อูยะพัฒน์

๖.๒ ในคราวประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๑๒ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันพุธที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๕ และครั้งที่ ๑๓ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันพุธที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๕ ที่ประชุมได้พิจารณาและลงมติเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว และที่ประชุมเห็นชอบด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. .... ของรัฐสภา

เอกสารหัวข้อ ๖.๒

https://drive.google.com/file/d/1IHp8N1L7ciN1wFOmOY-o7MvgakDEuZyd/view?usp=share_link

รายงานของคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. .... รัฐสภา

๖.๓ สำนักเลขาธิการรัฐสภาได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ สผ ๐๐๑๔/๘๙๗๔ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๕ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อแจ้งยืนยันมติของรัฐสภาและเพื่อให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้นำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมายตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๑ ต่อไป

๖.๔ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๕๐๓/ว(ล) ๒๐๘๐๔ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๕ ถึงสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อทราบตามข้อ ๖.๑ ถึง ๖.๓

เอกสารหัวข้อ ๖.๓ ถึงหัวข้อ ๖.๔

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอติเทพ อุษยะพัฒน์

https://drive.google.com/file/d/1D5AicFjKIWRcSTeWMyT3PcE8W5l4s17C/view?usp=share_link

๖.๕ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๑๑๐๕/ว ๕๔๓๙ ลงวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๕ ถึงสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อโปรดพิจารณาแจ้งผลการพิจารณาศึกษาแนวทางและความเหมาะสมเกี่ยวกับข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. .... ของรัฐสภา

เอกสารหัวข้อ ๖.๕

https://drive.google.com/file/d/1VteOTF25jcSxw_DKwLQ0PoZmTVMBdVHU/view?usp=share_link

๖.๖ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ศร ๐๐๐๑/๑๐๘๒ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๕ ถึงสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตอบเกี่ยวกับข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. .... ของรัฐสภา ดังนี้

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาแล้ว มีความเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. .... เป็นกฎหมายที่ดำเนินการตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ ง. ด้านกระบวนการยุติธรรม (๑) ซึ่งบัญญัติให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม โดยให้มีการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมทุกขั้นตอนให้ชัดเจน เพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า และให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบได้ว่าหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมจะพิจารณาเรื่องที่อยู่ระหว่างการดำเนินการดำเนินงานเสร็จสิ้นเมื่อใด รวมทั้งตรวจสอบความคืบหน้าได้โดยผ่านช่องทางที่หลากหลาย แต่ทั้งนี้ก็จะกำหนดระยะเวลาดังกล่าวเพื่อให้เกิดผลกระทบต่อความเป็นอิสระในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมหรือการดำเนินงานโดยสุจริตของบุคคลใดไม่ได้ไม่ว่าทางใด โดยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมขึ้น อันจะยังประโยชน์ให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยสะดวกและรวดเร็ว

ในส่วนข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. .... ของรัฐสภา สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นด้วยในหลักการ และสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้เตรียมความพร้อมเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามร่างพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. .... แล้ว

เอกสารหัวข้อ ๖.๖

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อุยยะพัฒน์

https://drive.google.com/file/d/1f-g8xYIOFBD7lp-dGbOHjXgKGZbPBWgz/view?usp=share_link

๖.๖ พระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๕

ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงได้กำหนดให้การมีผลบังคับ
ใช้เมื่อพ้นกำหนด ๙๐ วัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป อันเป็นไปตามมาตรา ๒ แห่ง
พระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ ในกรณีนี้
พระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกาศในราชกิจจา
นุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๕ ก็ย่อมจะเริ่มนับตั้งแต่วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๕ เป็นวันแรก
หรือวันที่หนึ่ง จนครบ ๙๐ วัน ซึ่งจะครบ ๙๐ วัน ในวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๖ ดังนั้น จึงเริ่มมีผล
ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖ เป็นต้นไป

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอดิเทพ อวยยะพัฒน์

ส่วนที่ ๒

ความเป็นมาของประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงาน ในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖

๑. เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๕ ในการพิจารณาของที่ปรึกษาและคณะกรรมการ
เพื่อเตรียมการขับเคลื่อนร่างพระราชบัญญัติระยะเวลาในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมพ.ศ. ....
ตามคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๓/๒๕๖๔ เรื่อง แต่งตั้งที่ปรึกษาและคณะกรรมการเพื่อเตรียมการขับเคลื่อน
ร่างพระราชบัญญัติระยะเวลาในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมพ.ศ. .... ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม
๒๕๖๔ อันเป็นการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๕ มีมติให้นำร่างประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลา
ดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. .... และแนวทางการจัดให้มีระบบติดตามคดี
รัฐธรรมนูญ (Case Tracking System) ให้แก่คู่กรณีและประชาชน นำกราบเรียนประธานศาลรัฐธรรมนูญ
เพื่อเสนอต่อที่ประชุมคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ (เชิงบริหาร) ต่อไป

๒. เมื่อวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๖ ประธานศาลรัฐธรรมนูญเห็นชอบให้นำร่างประกาศ
ศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ....
และแนวทางการจัดให้มีระบบติดตามคดีรัฐธรรมนูญ (Case Tracking System) ให้แก่คู่กรณีและประชาชน
เสนอต่อที่ประชุมคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ (เชิงบริหาร) ในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๖

๓. เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๖ ที่ประชุมคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ (เชิงบริหาร) ครั้งที่
๒/๒๕๖๖ เห็นชอบร่างประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม
ของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. .... โดยมีการปรับปรุงถ้อยคำเล็กน้อย ทั้งนี้ ให้ประกาศศาลรัฐธรรมนูญฉบับนี้
มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖ เป็นต้นไป

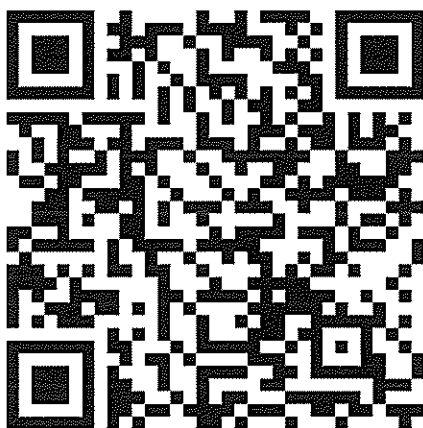
นอกจากนั้น ที่ประชุมคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ (เชิงบริหาร) ได้เห็นชอบระบบเทคโนโลยี
สารสนเทศ โดยจัดแบ่งออกเป็น ๒ รูปแบบ ได้แก่ “ระบบติดตามคดีรัฐธรรมนูญ” (e-Tracking System)
และ “หน้าเว็บเพจ” (Web Page) แสดงความคืบหน้าของคดีที่น่าสนใจและอยู่ระหว่างการพิจารณาของ
ศาลรัฐธรรมนูญ ให้แก่ คู่กรณีและประชาชนทั่วไป เพื่อที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในการได้รับการ
รับรองและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของตนเองอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม

คำอธิบายพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
และประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
ณ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖
จัดทำโดยนายอติเทพ อุษยะพันธ์

ภาคผนวก

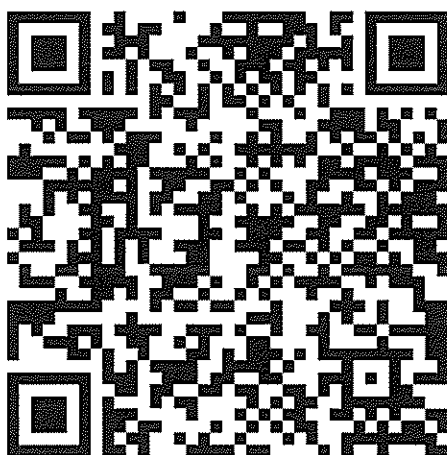
พระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕
(โปรดดูตามลิงก์ที่แนบมาพร้อมนี้)

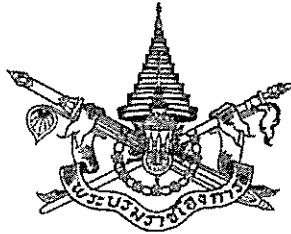
(<https://ratchakitcha.soc.go.th/pdfdownload/?id=139A066N0000000000100>)

ประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม
ของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖
(โปรดดูตามลิงก์ที่แนบมาพร้อมนี้)

(https://drive.google.com/file/d/1-ositR-b6UG6t4bk4CvoDgdNi3gL4w3q/view?usp=share_link)

พระราชบัญญัติ

กำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม

พ.ศ. ๒๕๖๕

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕
เป็นปีที่ ๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอม
ของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงาน
ในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม” หมายความว่า หน่วยงานหรือองค์กรซึ่งมีหน้าที่
และอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมตามพระราชบัญญัตินี้

“การดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม” หมายความว่า การดำเนินงานทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครอง รวมทั้งการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ

“ศาล” หมายความว่า ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหาร และศาลรัฐธรรมนูญ

“ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง” หมายความว่า คู่ความ คู่กรณี ผู้ต้องหา และผู้เสียหาย ทั้งนี้ ให้ความหมายรวมถึงผู้มีสิทธิกระทำการแทนบุคคลนั้น ๆ ตามกฎหมายหรือในฐานะทนายความ

มาตรา ๔ พระราชบัญญัตินี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม กำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมทุกขั้นตอนให้ชัดเจน เพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า และให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบได้ว่าหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม จะพิจารณาเรื่องที่อยู่ระหว่างการดำเนินงานเสร็จสิ้นเมื่อใด รวมทั้งตรวจสอบความคืบหน้าได้โดยผ่านช่องทางที่หลากหลาย แต่ทั้งนี้จะกำหนดระยะเวลาดังกล่าวเพื่อให้เกิดผลกระทบต่อความเป็นอิสระ ในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมหรือการดำเนินงานโดยสุจริตของบุคคลใดไม่ได้ไม่ว่าทางใด

มาตรา ๕ ให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมดังต่อไปนี้มีหน้าที่ดำเนินการ ตามพระราชบัญญัตินี้

- (๑) กระทรวงกลาโหม
- (๒) กระทรวงมหาดไทย
- (๓) กระทรวงยุติธรรม
- (๔) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- (๕) สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
- (๖) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ
- (๗) คณะกรรมการการเลือกตั้ง
- (๘) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
- (๙) ศาล
- (๑๐) องค์การอัยการ
- (๑๑) หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๖ ให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมตามมาตรา ๕ กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จในการพิจารณาเรื่องในชั้นตอนต่าง ๆ ของการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของตนตามแต่ลักษณะ สภาพ หรือประเภทคดี รวมทั้งปริมาณงานที่อยู่ในความรับผิดชอบ เว้นแต่มีกฎหมายกำหนดระยะเวลาไว้เป็นอย่างอื่น

กำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ประกาศและเผยแพร่ในรูปแบบที่ประชาชนสามารถเข้าถึงและเข้าใจได้โดยง่าย

มาตรา ๗ ให้ผู้รับผิดชอบดำเนินงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๖ หากไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ให้บันทึกเหตุแห่งความล่าช้าให้ปรากฏ ตลอดจนกำหนดระยะเวลาที่คาดว่าจะแล้วเสร็จโดยเร็วที่สุด พร้อมทั้งรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบทุกครั้งเพื่อพิจารณาสั่งการ แล้วให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมแจ้งให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบถึงเหตุแห่งความล่าช้า ตลอดจนกำหนดระยะเวลาที่คาดว่าจะแล้วเสร็จโดยเร็วที่สุด ทั้งนี้ การรายงานและการแจ้งให้เป็นไปตามวิธีการที่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมกำหนด ซึ่งต้องมีหลักฐานที่สามารถตรวจสอบได้

ในกรณีที่ไม่รายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ หรือในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาเห็นว่าความล่าช้านั้นเกินสมควรแก่เหตุหรือไม่มีเหตุอันสมควร หรือไม่แจ้งให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ ให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาดำเนินการทางวินัยต่อไป

มาตรา ๘ ให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมตามมาตรา ๕ จัดให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือวิธีการอื่นใดที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลได้โดยสะดวกและรวดเร็ว เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถทราบหรือตรวจสอบความคืบหน้าของการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมได้

ในคดีใดที่กระทบต่อประโยชน์สาธารณะ ให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมจัดให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือวิธีการอื่นใด เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมนั้นกำหนด

มาตรา ๙ ให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมตามมาตรา ๕ จัดให้มีผู้รับผิดชอบเป็นการเฉพาะเพื่อรับเรื่องในกรณีที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับความเดือดร้อนอันเนื่องมาจากความล่าช้า

และให้ตรวจสอบความคืบหน้าของการดำเนินงาน แล้วแจ้งผลการตรวจสอบไปยังผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง พร้อมทั้งรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบทุกครั้ง

มาตรา ๑๐ ให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมตามมาตรา ๕ เก็บรวบรวมข้อมูลสถิติ ระยะเวลาของการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมในแต่ละขั้นตอน วัดผลการดำเนินงานเทียบกับ ขั้นตอนและกำหนดระยะเวลาดำเนินงานตามมาตรา ๖ พร้อมทั้งเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวให้ประชาชน ทราบทุกปี

มาตรา ๑๑ ให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมตามมาตรา ๕ ตรวจสอบขั้นตอน และระยะเวลาการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๖ ว่าเป็นขั้นตอนและระยะเวลาที่เหมาะสมหรือไม่ หากเห็นว่าไม่เหมาะสม ให้มีมาตรการเพื่อพัฒนา หรือปรับปรุงหน่วยงานหรือระบบการปฏิบัติราชการของหน่วยงานโดยเร็ว เพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า ซึ่งอย่างน้อยต้องดำเนินการทุกสามปี

มาตรา ๑๒ ให้นายกรัฐมนตรี ประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธาน ศาลรัฐธรรมนูญ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงยุติธรรม ประธานกรรมการการเลือกตั้ง ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แห่งชาติ และอัยการสูงสุด รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจ ของตน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๒๕๘ ง. ด้านกระบวนการยุติธรรม (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม โดยให้มีการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจน เพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า สมควรกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมขึ้น เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบได้ว่าหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมจะพิจารณาเรื่องที่อยู่ระหว่างการดำเนินงานเสร็จสิ้นเมื่อใด รวมทั้งตรวจสอบความคืบหน้าได้ อันจะยังประโยชน์ให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยสะดวกและรวดเร็ว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ประกาศศาลรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ
พ.ศ. ๒๕๖๖

โดยที่เป็นการสมควรให้มีประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ชักช้า และกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อให้สามารถตรวจสอบความคืบหน้าให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ อันจะยังประโยชน์ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยสะดวกและรวดเร็ว

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจึงออกประกาศศาลรัฐธรรมนูญไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๖”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายอื่น ให้คดีที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจการพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ มีกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จในการพิจารณาภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญได้รับคำร้อง เว้นแต่กรณีไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลรัฐธรรมนูญอาจกำหนดระยะเวลาใหม่ที่คาดว่าจะแล้วเสร็จโดยเร็วที่สุดก็ได้

ข้อ ๔ ให้มีระบบติดตามคดีรัฐธรรมนูญเป็นระบบเทคโนโลยีสารสนเทศตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้โดยสะดวกและรวดเร็ว

ข้อ ๕ ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญรักษาการตามประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๖

(นายวรวิทย์ กังคศิเทียม)
ประธานศาลรัฐธรรมนูญ